

Metodološki priručnik urbane statistike

Izdanje 2017.

Metodološki priručnik | **Izdanje 2017.**
urbane statistike

ISBN 978-953-273-059-3

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Prvi put objavio Eurostat na engleskom jeziku kao "Metodološki priručnik urbane statistike – izdanje 2017." na službenoj internetskoj stranici Europske unije "Europa" i na internetskoj stranici Eurostata
© Europska unija, 2017.

Metodološki priručnik urbane statistike: © Državni zavod za statistiku, 2017.
Za prijevod u cijelosti odgovoran Državni zavod za statistiku

Zahvale

Željeli bismo iskoristiti prigodu zahvaliti kolegama koji su bili usko uključeni u uredništvo za ovaj Priručnik: Filipe Alves, Valerija Angelova-Tosheva, Teodora Brandmüller, Kristian Dourmashkin, Åsa Önnersfors, Jørgen Rasmussen i Jane Schofield (Eurostat, jedinica E.4, regionalne statistike i geografske informacije), Jürgen Förster (Eurostat, Jedinica E.2, Statistika okoliša i računa; održivi razvoj), Marijanca Gasic, Jarko Pasanen i Bogdan Marola (Eurostat, jedinica C.4., Statistika cijena), Fabio Sartori (Eurostat, jedinica F.2., Stanovništvo i migracije), Catherine Coyette i Annika Johansson (Eurostat, jedinica B.4: Digitalna diseminacija) i sve Nacionalne Urban Audit koordinate.

Sadržaj

Zahvale	3
1. Uvod	6
2. Prošlost i budućnost	7
2.1. Prošlost	7
2.2. Novi izazovi za urbanu statistiku	8
3. Podaci o metodologiji	9
3.1. Metodološke smjernice	9
3.1.1. Opći aspekti	9
3.1.2. Procjena podataka	9
3.2. Metapodaci	10
4. Prostorna dimenzija	11
4.1. Prostorni sustav urbane statistike	11
4.2. Definicija Grada	12
4.3. Definicija Funkcionalnoga gradskog područja	13
4.4. Definicija Velikoga Grada	14
4.5. Definicija Gradskih četvrti	15
4.6. Šifriranje primijenjeno u prostornoj dimenziji	15
4.7. Primjeri	17
5. Zastavice	19
6. Pojmovnik (domene podataka)	21
6.1. Uvodne napomene	21
6.2. Demografija	21
6.2.1. Stanovništvo (DE1)	21
6.2.2. Državljanstvo (DE2)	24
6.2.3. Struktura kućanstva (DE3)	25
6.3. Socijalni aspekti (SA)	26
6.3.1. Stanovanje (SA1)	26
6.3.2. Zdravlje (SA2)	29
Poglavlje IX: Bolesti cirkulacijskog sustava (I00-I99)	30
Poglavlje X: Bolesti dišnog sustava (J00-J99)	31
6.3.3. Kriminalitet (SA3)	31
6.4. Ekonomski aspekti (EC)	31
6.4.1. Tržište rada (EC1)	31
6.4.2. Ekonomska aktivnost (EC2)	33
6.4.3. Disparitet plaća i siromaštvo (EC3)	35

6.5. Osposobljavanje i obrazovanje (TE)	38
6.5.1. Obrazovanje i omogućivanje osposobljavanja	38
6.5.2. Kvalifikacije obrazovanja (TE2)	40
6.6. Okoliš (EN)	41
6.6.1. Kvaliteta zraka i buka (EN2)	41
6.6.2. Voda (EN3)	41
6.6.3. Upravljanje otpadom (EN4)	43
6.6.4. Korištenje zemljišta (EN5)	44
6.7. Putovanje i prijevoz (TT)	45
6.8. Kultura i rekreacija (CR)	47
6.8.1. Kultura i rekreacija (CR1)	47
6.8.2. Turizam (CR2)	48
7. Kvaliteta podataka	49
7. Kvaliteta podataka	49
8. Ostali podaci	51
8.1. Dodatni međunarodni izvori o urbanim pitanjima	51
Kazalo	52
Kratice	53

1

Uvod

Sve je veća potražnja za procjenom **kvalitete života u europskim gradovima**, gdje živi znatan udio građana Europske unije. Podatke urbane statistike zajedničkim su snagama prikupili Opća uprava za regionalnu i urbanu politiku (DG REGIO), nacionalni instituti za statistiku i Eurostat radi pribavljanja pouzdanih i usporedivih informacija o odabranim gradskim područjima u državama članicama Europske unije, državama kandidatkinjama te u Švicarskoj i Norveškoj. Usporedbe gradova koje provode regionalne, nacionalne i europske agencije i gradovi međusobno te usporedbe razlika unutar gradova, vrlo su korisne, ako ne i ključne za političke mjere.

Kako bi se postigla jasnoća i usporedivost prikupljenih podataka, pripremljen je "Metodološki priručnik urbane statistike", kojemu je cilj opskrbiti davatelje podataka potrebnim informacijama te pružiti pomoć korisnicima u razumijevanju i tumačenju značenja podataka za vlastite potrebe.

Ključni dio "Metodološkog priručnika urbane statistike" jest poglavlje "Pojmovnik", u kojem su definirane i opisane pojedinačne varijable i pokazatelji zajedno s konkretnim primjerima. U dodatku "Pojmovnika" nalaze se dopunske informacije koje se tiču kvalitete podataka kao i objašnjenja o prostornim dimenzijama i sustavu šifriranja koji omogućuju usklađenost i usporedivost skupa podataka.

Ovaj "Metodološki priručnik urbane statistike" jest ažurirana verzija bivšega "Urban Audit – Metodološkog priručnika" i treba ga gledati kao dokument koji će se u tijeku vremena razvijati u skladu s novim zahtjevima urbane statistike i prema novim ili poboljšanim mogućnostima isporuke određenih podataka koji prije nisu bili dostupni ili iskorišteni. Posljednja verzija trebala bi služiti kao smjernica za aktualno prikupljanje podataka.

2

Prošlost i budućnost

2.1. Prošlost

Od prvog prikupljanja potkraj 1990-ih u obliku pilot-projekta, nakon kojeg je uslijedilo nekoliko krugova koje su većinom proveli nacionalni statistički instituti, prikupljanje podataka za urbanu statistiku oduvijek je bilo podložno promjenama zbog očitih političkih zahtjeva (npr. [strategija Europa 2020.](#), izmjena Opće odredbe Europskog fonda za regionalni razvoj) te zbog napretka u Europskome statističkom sustavu (ESS). Prikupljanje podataka u nekoliko je navrata unaprijedio Eurostat u suradnji s Općom upravom za regionalnu i urbanu politiku (DG REGIO) i odgovornim institucijama u zemljama sudionicama (uglavnom s nacionalnim statističkim institutima). Ta su poboljšanja dovela do znatnih promjena u prikupljanju podataka. Ona su bila i kvalitativne i kvantitativne naravi. Što se tiče kvalitativnih promjena, uglavnom su usklađene metode za prikupljanje individualnih podataka. To omogućuje bolju usporedbu varijabli za različite gradove. Ako govorimo o kvantitativnim promjenama (broju gradova) prikupljene varijable mijenjale su se od jednog prikupljanja podataka do drugoga.

Godine 1999. Komisija (DG REGIO) provela je uvjetno prikupljanje podataka usporedivih varijabli i pokazatelja za europske gradove. Svrha tog prikupljanja podataka bila je ispitati izvedivost prikupljanja sličnih mjera kvalitete života u europskim gradovima. U cijeloj EU (EU-15 u to doba), prikupljeno je oko 480 varijabli za 58 najvećih gradova – premda su izostavljeni London i Pariz jer se smatralo da bi u testnoj fazi bili pretežak zadatak.

Nakon završetka te pilot-vježbe, Komisija je zaključila da postoji jasna potreba za nastavkom i poboljšanjem takva pristupa prikupljanju usporedivih podataka o urbanom razvoju. No smatralo se da Eurostat i Europski statistički sustav (ESS) trebaju organizirati prikupljanje podataka te iskoristiti znanje svojih stručnjaka za statistiku.

Podaci su se zatim prikupljali u ovim razdobljima:

- u 2003./2004. prikupljanje podataka uglavnom za referentnu godinu 2001.
- u 2006./2007. prikupljanje podataka uglavnom za referentnu godinu 2004.
- u 2009./2011. prikupljanje podataka uglavnom za referentnu godinu 2008.
- u 2012./2013. prikupljanje podataka uglavnom za referentnu godinu 2011.
- u 2014./2015. prikupljanje podataka za referentne godine 2013. i 2014.
- u 2016./2018. prikupljanje podataka je u tijeku

Prikupljeni podaci obuhvaćaju više od 300 varijabli u širokom rasponu gospodarskih, demografskih i socijalnih tema. Varijable su se mijenjale od jednog prikupljanja podataka do drugoga jer su se stekla nova iskustva te su se razvile nove političke potrebe. Manji skup varijabli prikupljen je za 1991. i 1996., a nekoliko varijabli također se prikupljalo u godišnjoj periodici za referentne godine od 2005. U 2014./2015. fazi prikupljanja podataka, prikupljeno je oko 100 varijabli za referentne godine 2013. i 2014.

U 2015. objavljen je popis varijabli koje će služiti za prikupljanje podataka u 2016./2018. i ovaj priručnik pruža detalje o tim varijablama. Uzimajući u obzir pokazatelje definirane u Ciljevima održivog razvoja, u 2016. počeo je rad na daljnjim poboljšanjima popisa varijabli.

U određenoj mjeri mijenjalo se i geografsko područje prikupljanja podataka. Obuhvaćeni su gradovi EU-28 te gradovi u Norveškoj, Švicarskoj i Turskoj.

Na Eurostatovoj internetskoj stranici postoji modul namijenjen statistici gradova u kojem se mogu pronaći korisne poveznice¹⁾.

Najnovija tiskana publikacija koja se odnosi na gradske podatke „Urbana Europa – statistike gradova, manjih gradova i prigradskih naselja“ dostupna je i putem interneta²⁾.

2.2. Novi izazovi za urbanu statistiku

Prikupljeni podaci urbane statistike smatraju se jednom od glavnih referencija za donošenje političkih odluka u sklopu kohezijske politike. Ipak, zbog ograničenih resursa u zemljama članicama i Eurostatu, potrebno je promišljanje i konsolidacija u prikupljanju podataka o gradovima.

Ta konsolidacija dovela je do:

- pojednostavljenja
- jasnije metodologije
- poboljšanja kvalitete (pokrivenost podataka, pouzdanost, usporedivost itd.)
- usredotočenosti na varijable i pokazatelje potrebne za donošenje političkih odluka
- smanjenja broja varijabli i pokazatelja
- usklađenosti definicije gradova u Europi
- usklađenosti s novim Ciljevima održivog razvoja.

1) <http://ec.europa.eu/eurostat/web/cities/overview>

2) <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-01-16-691>

3

Podaci o metodologiji

3.1. Metodološke smjernice

3.1.1. Opći aspekti

U usporedbi s dotadašnjim prikupljanjem podataka, uvedeno je nekoliko metodoloških promjena, koje su relevantne s početkom prikupljanja podataka 2013./2014. godine. Provedene su kako bi se poboljšala kvaliteta podataka i smanjilo opterećenje za davatelje podataka. Ovo su glavne promjene:

- smanjenje broja varijabli
- integracija novih varijabli (važnih za politiku EU-a) i njihovih definicija u prikupljanje podataka
- prilagodba nazivima varijabli i definicija i/ili usklađivanje s regionalnim i/ili nacionalnim skupovima podataka radi poboljšanja dosljednosti i usporedivosti podataka
- novi pristup s obzirom na prostornu dimenziju.

Detaljan opis novoga prostornog pristupa te varijabli i njihovih definicija nalaze se u četvrtom odnosno šestom poglavlju ovog priručnika.

3.1.2. Procjena podataka

U studiji (iz studenoga 2010.) koju je proveo Austrijski institut za prostorno planiranje (ÖIR), analizirane su metode procjene primijenjene za prikupljanje najvažnijih informacija o skupu podataka urbane statistike. Identificirane su sljedeće metode.

Procjena vremenskih praznina (tj. podaci nedostaju za prostorne jedinice za traženu referentnu godinu)

- Tip 1: varijable s jednom ili više referentnih godina u Gradu ili na razini Funkcionalnoga gradskog područja (FUA) i postojećih podataka na razini NUTS3 (ili FUA) s najmanje dvije referentne godine. Osim procjene, moguće je ponovo provjeriti rezultate u usporedbi s postojećim podacima sličnih varijabli ("provjera afiniteta").
  - Standardna procjena: linearna regresija podataka iz više ili niže georeferentne razine.
- Tip 2: varijable s jednom ili više referentnih godina za Grad ili na razini Funkcionalnoga gradskog područja (FUA) i postojećih podataka na razini NUTS3 (ili FUA) ili na razini NUTS2 s najmanje dvije referentne godine koje su dio veće cjeline i stoga se mogu provjeriti u usporedbi s postojećom varijablom.
  - Linearna regresija podataka NUTS3 i provjera njihova afiniteta u usporedbi s referentnom varijablom.

- Tip 3: varijable s jednom ili više referentnih godina za Grad ili na razini Funkcionalnoga gradskog područja (FUA) i postojećih podataka na razini NUTS3 (ili FUA) s najmanje dvije referentne godine.
  - Linearna regresija podataka NUTS3 i NUTS2 i njihova provjera u usporedbi s referentnom varijablom: "dio veće cjeline".

Procjena geografskih praznina (podaci nedostaju za prostorne jedinice za određene varijable)

Prostorna disagregacija temelji se na pretpostavci da se podaci koji su globalno dostupni za regiju, mogu distribuirati unutar regije s pomoću prostorno diferenciranih parametara. Prostorna raspodjela obično se provodi ponderiranom sumom funkcije. Disagregacija podataka NUTS3 na nižu regionalnu razinu mora uzeti u obzir jasne međuzavisnosti podataka i varijabli kako bi se utemeljila procjena. Vrijednost koja nedostaje na nižoj regionalnoj razini, razini lokalne administrativne jedinice (LAU2), izračunat će se na temelju postojeće vrijednosti NUTS3 prema proporcionalnim vrijednostima LAU2 determinatne varijable. U potrazi za determinatnom varijablom mora se uzeti u obzir ograničena dostupnost podataka LAU2.

Bez obzira na metodu procjene, od onoga tko prikuplja podatke traži se da opiše metodu procjene za izračun svake pojedine varijable i doda tu informaciju kao metapodatak u skup podataka.

Nekoliko nacionalnih metodologija već je dostupno na sljedećim poveznicama:

- https://ec.europa.eu/eurostat/cros/content/trainings_en
- http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/urb_esms_bg_an3.pdf
- http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/urb_esms_ee.htm
- http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/urb_esms_de.htm
- http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/urb_esms_es_an1.pdf

Potrebno je u radu koristiti se s Eurostatovim glavnim datotekama o Statistici gradova koje se ažuriraju na redovnoj bazi kad god se isporučuju nove ili ažurirane nacionalne datoteke metapodataka.

Treba imati na umu da su prihvatljive samo znanstveno dokazane metode procjene za koje se može naći referencija u istraživačkim radovima.

3.2. Metapodaci

Referentni metapodaci daju opće i detaljne informacije i za sadržaj i za kvalitetu statističkih podataka. Oni opisuju kontekst u kojem su proizvedeni statistički podaci, metodologiju primijenjenu u prikupljanju podataka i njihovoj agregaciji te različitu kvalitetu i obilježja diseminacije.

U sklopu ESS-a referentni metapodaci prikazani su u datotekama u standardiziranom formatu pod nazivom EURO SDMX Struktura metapodataka (ESMS). Te su datoteke povezane sa skupovima podataka koje je objavio Eurostat na svojim internetskim stranicama. Kao što samo ime govori, ESMS datoteke temelje se na SDMX standardima.

Informacije o metapodacima trebaju pratiti isporuku podataka. Za proizvodnju, upravljanje i razmjenu nacionalnih datoteka s metapodacima do kraja 2013. primjenjivao se National Reference Metadata Editor (NRME). Od siječnja 2014. države članice primjenjuju novu aplikaciju [ESS Metadata Handler](#) (ESS-MH) za proizvodnju, prijenos i diseminaciju svojih nacionalnih datoteka metapodataka. Ta internetska aplikacija objedinjuje bivši National Reference Metadata Editor (NRME) i Explanatory Metadata Information System (EMIS); također nudi neke poboljšane funkcionalnosti.

4

Prostorna dimenzija

4.1. Prostorni sustav urbane statistike

Sve donedavno nije postojala usklađena definicija grada za europske zemlje i zemlje OECD-a. To je narušilo usporedivost, a time i vjerodostojnost međunarodne komparativne analize gradova. Da bi se riješio taj problem, OECD i Europska komisija 2011. su razvile novu definiciju grada i njegove zone dnevne migracije.

Nova definicija identificirala je više od 900 gradova sa gradskim središtem od najmanje 50 000 stanovnika u EU, Švicarskoj, na Islandu i u Norveškoj. Svaki je grad dio vlastite zone dnevne migracije ili policentrične zone dnevne migracije. Zone su važne, posebno za velike gradove. Gradovi i zone dnevne migracije zajednički se nazivaju Funkcionalnim gradskim područjima. Za nekoliko urbanih središta koja se protežu izvan grada, stvorena je razina Veliki grad kako bi se poboljšala međunarodna usporedivost.

Primjenjuju se ove prostorne razine:

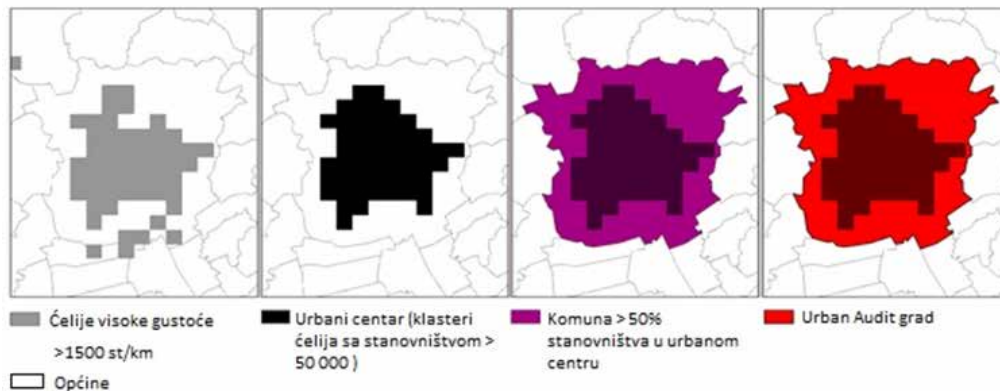
- Funkcionalno gradsko područje (FUA) - prijašnji naziv Veća gradska zona (LUZ)
- Veliki grad (bivša jezgra)
- Grad (bivša jezgra grada)
- Gradske četvrti na razini 1
- Gradske četvrti na razini 2

4.2. Definicija Grada

Ovu novu definiciju Grada čine četiri osnovna koraka i ona se temelji na postojanju „urbanog središta“, tj. novoga prostornog koncepta koji se temelji na mrežnim ćelijama stanovništva velike gustoće.

Slika 1. Kako definirati Grad

Ćelije visoke gustoće, urbani centar i grad (Graz)

Korak 1: Označuju se sve mrežne ćelije s gustoćom većom od 1 500 stanovnika po četvornom kilometru.

Korak 2: Tada se grupiraju susjedne³⁾ ćelije velike gustoće, popunjavaju se praznine⁴⁾, a kao "urbano središte" zadržavaju se samo klasteri s minimalnom populacijom od 50 000 stanovnika.

Korak 3: Sve općine (lokalna administrativna jedinica na razini 2 – LAU2) s najmanje pola populacije unutar urbanog središta označuju se kao kandidati da postanu dio grada.

Korak 4: Grad se definira tako da se pazi na ovo:

- a) da postoji veza na političkoj razini
- b) da najmanje 50% gradskog stanovništva živi u urbanom središtu
- c) da najmanje 75% stanovništva urbanog središta živi u gradu.

U većini slučajeva, kao što je npr. u Grazu, posljednji korak nije potreban jer se grad sastoji od jedne općine koja obuhvaća cijelo urbano središte i velika većina gradskog stanovništva živi u tom urbanom središtu.

Kako bi se zajamčilo da ova definicija obuhvati sve relevantne centre, konzultiralo se s nacionalnim statističkim institutima i provedene su manje prilagodbe, gdje je potrebno, u skladu s tim pristupom. Na primjer: ako granica lokalne administrativne jedinice (LAU) ili nacionalna granica presijeca mrežnu ćeliju, stanovništvo mrežne ćelije obično se pridružuje lokalnoj administrativnoj jedinici u kojoj se nalazi centroid mreže. Ovdje su dobrodošle informacije nacionalnih statističkih ureda koje omogućuju točnu podjelu populacije unutar mrežne ćelije.

U europskom smislu stupanj urbanizacije i definicija grada vjerojatno će biti vrlo stabilni u tijeku vremena (spora promjena broja stanovnika i spor porast urbanizacije). Stoga nije potrebno često provoditi ažuriranja. S obzirom na prirodu zahtjeva za podacima (populacijska mreža, podaci dnevne migracije), ažuriranje bi trebalo provesti barem jedanput u deset godina.

Ako neki nacionalni statistički ured želi, ažuriranje stupnja urbanizacije i/ili zona dnevne migracije može se provesti i nakon pet godina. U slučaju mijenjanja granica lokalne administrativne jedinice (LAU-a), potrebno je ažuriranje stupnja urbanizacije s godišnjom periodikom. Ako nacionalni statistički ured želi, može se primijeniti stupanj urbanizacije na mreži veće rezolucije (200 m ili 100 m). Oba bi pristupa trebala dovesti do konsenzusa o stupnju urbanizacije.

3) Susjedstvo za klasterne velike gustoće ne uključuje dijagonalu (tj. ćelija dodiruje samo kutove).

4) Praznine u klasteru visoke gustoće popunjavaju se iterativno primjenjujući pravilo većine. Pravilo većine znači da će se, ako najmanje pet od osam ćelija okružuje ćeliju koja pripada istom klasteru visoke gustoće, one dodati tom klasteru. To se ponavlja sve dok više ne bude ćelija za dodavanje.

U 2016. Eurostat je proveo **posljednje ažuriranje** klasifikacije stupnja urbanizacije, tzv. klasifikacija DEGURBA na temelju europske populacijske mreže 2011. i EBM-a 2014.

Nakon ažuriranja stupnja urbanizacije, također je potrebno ažurirati i popis gradova. Eurostat i NSI osigurali su da svi LAU-i, koji imaju kod 1 u Klasifikaciji stupnja urbanizacije (DEGURBA), budu na popisu gradova kao gradovi ili dijelovi Velikih gradova.

4.3. Definicija Funkcionalnoga gradskog područja

Funkcionalno gradsko područje sastoji se od grada i zone dnevne migracije. Nakon što se definiraju svi gradovi, zona dnevne migracije može se odrediti na temelju parametara putovanja na posao s pomoću sljedećih koraka.

Korak 1: Ako 15% zaposlenih osoba živi u jednom gradu i radi u drugome, ti se gradovi smatraju jednim gradom. U ovom slučaju prvi grad dio je Funkcionalnoga urbanog područja drugoga grada i nema vlastito Funkcionalno urbano područje (FUA). Na primjer više od 15% zaposlenih osoba koje žive u bugarskom gradu Perniku radi u Sofiji. Zbog toga grad Pernik pripada Funkcionalnome urbanom području (FUA) Sofije i FUA Pernika te njegov FUA ne postoji.

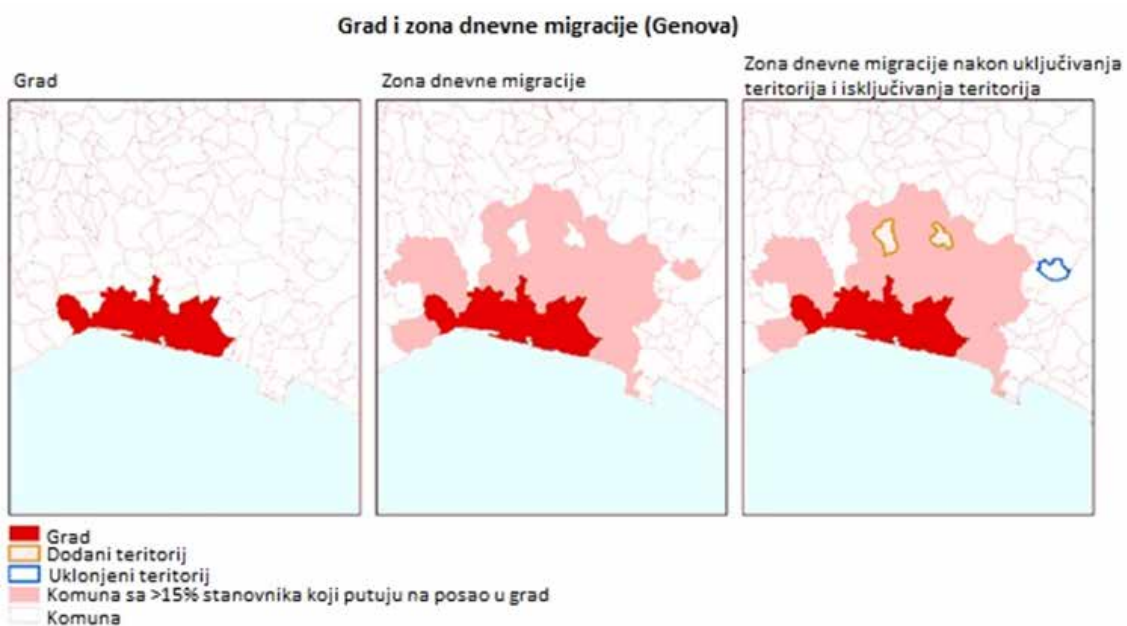
Korak 2: Identificiraju se sve općine s najmanje 15% zaposlenih stanovnika koji rade u gradu.

Korak 3: Obuhvaćaju se općine okružene⁵⁾ jednim funkcionalnim područjem, a izuzimaju nesusjedne općine.

Ako jedna općina ispunjava uvjete da bude dio Funkcionalnih urbanih područja dvaju gradova, primjerice općina smještena između dvaju velikih gradova, trebala bi biti dodijeljena Funkcionalnome urbanom području u kojem veći postotak zaposlenih putuje na posao.

U slučaju Velikih gradova dnevnu migraciju putovanja na posao trebalo bi ispitati na cijelome Velikom Gradu, a ne prema gradu.

Slika 2. Kako definirati zonu dnevne migracije

5) Okruženost se definira kao dijeljenje najmanje 100% kopnene granice s funkcionalnim područjem.

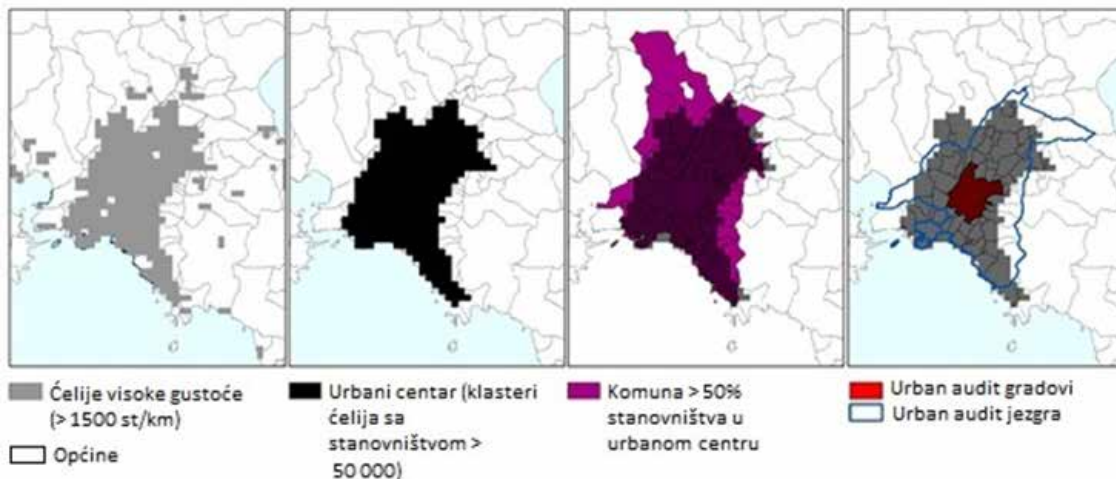
Analiza putovanja na posao treba u načelu pokrivati sve zaposlene osobe (uključujući samozaposlene, državne službenike i namještenike). Učenici ne bi trebali biti uključeni u slučaju da ne putuju na posao.

4.4. Definicija Velikoga grada

U nekim se slučajevima urbano središte proteže daleko izvan svojih granica. Da bi se bolje snimilo cijelo urbano središte, može se kreirati razina Veliki grad. To je prilično uobičajen pristup i već postoji nekoliko Velikih gradova: Veliki Manchester, Veliki Nottingham itd. Ta razina stvorena je za deset glavnih i nekoliko drugih velikih gradova. Na temelju novih klastera populacijske mreže 2011. definirano je nekoliko novih Velikih gradova, na primjer Madrid, Valencia, Sevilla, Elda, Granada, Puerto de la Cruz, Santa Cruz de Tenerife, Pamplona Iruña i Igalada u Španjolskoj.

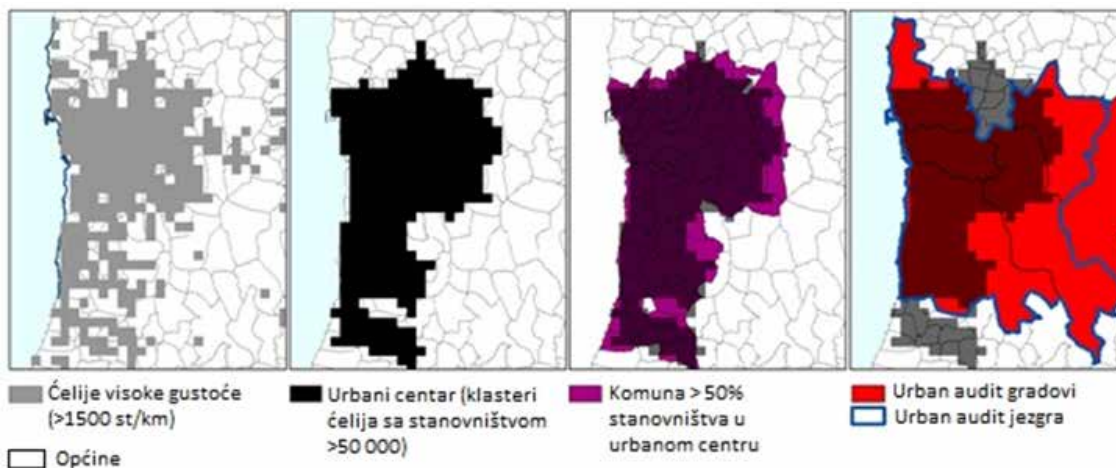
U nekim slučajevima Veliki grad sadržava jedan grad. Atena je jasan primjer takva pristupa. Urbano središte (crna boja) mnogo je veće nego Grad (crvena boja). Dodana je razina Veliki grad (plava kontura), koja sadržava mnogo veći udio stanovništva u urbanom središtu.

Slika 3. Čelije s velikom gustoćom naseljenosti, urbani centar, grad i Veliki grad (Atena)

Neki Veliki gradovi uključuju više gradova. U većini slučajeva Veliki Grad jednak je kombinaciji dvaju ili više gradova. Veliki grad Porto, na primjer, sastoji se od pet gradova (Porto, Vila Nova de Gaia, Gondomar, Valongo i Matosinhos). Katkad Veliki grad obuhvaća nekoliko gradova i drugih općina, na primjer Rotterdam, Helsinki, Milano i Napulj.

Slika 4. Čelije s velikom gustoćom naseljenosti, urbani centar, grad i Veliki grad (Porto)

4.5. Definicija Gradskih četvrti

Definicija Gradskih četvrti nije bila usklađena, ali prihvaćene su određene smjernice.

- Gradske četvrti određuju se za sve glavne gradove i gradove koji nisu glavni s više od 250 000 stanovnika u gradskoj jezgri.
- Definicija Gradskih četvrti za gradove koji nisu glavni s manje od 250 000 stanovnika u gradskoj jezgri nije obvezatna.
- Gradske četvrti trebaju imati između 5 000 i 40 000 stanovnika.
- Gradske četvrti trebaju biti što je više moguće unutar homogene cjeline glede društvene strukture i izgrađenog okoliša.
- U nekoliko velikih gradova podjela gradova već postoji, ali jedinice su veće u odnosu na populaciju u prethodnom uvjetu. U tom se slučaju može definirati dodatna razina Gradske četvrti, što odgovara uspostavljenim gradskim četvrtima.
- Na temelju toga Gradske četvrti mogu se definirati na dvije razine. Prva razina odgovara uspostavljenim gradskim četvrtima, a druga razina slijedi populacijski kriterij.
- Za većinu Gradova definirana je samo druga razina, dok su za neke gradove definirane i prva i druga.
- Ako se smatra potrebnim, moguće je definirati Gradske četvrti bez prostora/teritorija (nepoznata gradska četvrt). To se može primijeniti za podešavanje pri ukupnom izračunu za sve gradske četvrti.
- Prostor koji ne obuhvaća Grad, ali ga obuhvaća Veliki grad također se može podijeliti u Gradske četvrti. Primjenjuju se iste smjernice kao i u spomenutim slučajevima.

4.6. Šifriranje primijenjeno u prostornoj dimenziji

Primijenjeno šifriranje odražava prostornu hijerarhiju.

- CC Šifra zemlje
- CCxxxLa Funkcionalno gradsko područje (FUA)
- CCxxxKb Veliki grad
- CCxxxCc Grad
- CCxxxDzz Gradske četvrti na razini 1
- CCxxxDzyyy Gradske četvrti na razini 2
- xxx je tekući broj (budući da su neki gradovi izuzeti ili preuzeti od bivšeg popisa Large City Audit⁶⁾, postoje "rupe" u brojenju).
- Isti tekući broj (xxx) pokazuje da je Grad uključen u FUA (ili u Veliki grad). No FUA može uključivati više gradova tako da svi gradovi unutar FUA neće imati isti tekući broj. Isto se odnosi i na Velike gradove.
- Nemaju svi Gradovi FUA.
- a, b i c verzije su brojeva koje odražavaju promjene unutar gradskih granica.
- Godine 2012. verzija broj 1 dana je gradovima u kojima se nisu dogodile nikakve važne promjene u usporedbi s definicijom iz 2014., a 2. verzija dana je onim gradovima u kojima su provedene promjene.

6) Popis Large City Audit proveden je u razdoblju od 2007 do 2011. To uključuje sve "non Urban Audit" gradove s više od 100 000 stanovnika. Za te gradove broj šifre počinje s 5. Na primjer BG501C.

- Ako za grad nije definirana razina Funkcionalnoga gradskog područja (FUA), daje mu se broj verzije 0. Taj se kod upotrebljava kao rezerva u bazi podataka.
- Obratite pozornost na to da su verzije brojeva FUA, Velikoga grada i Grada međusobno neovisne. Moguće je mijenjati granice grada, ali razine Veliki grad i Funkcionalno gradsko područje (FUA) ostaju nepromijenjene.
- Nemaju svi Gradovi Veliki grad iako imaju okolne Gradove (npr. Madrid prije ažuriranja klasifikacije Stupanj urbanizacije).
- Ne priznaju se sve lokalne administrativne jedinice (LAU-i) sastavljene od Velikih gradova kao Gradovi (primjerice Pariz i Basel). To je razlog zašto oni nemaju šifre Grada.
- Za Gradske četvrti razine 1 i razine 2 tekući brojevi su zz i yyy.

Ako je područje koje ne obuhvaća Grad, ali ga obuhvaća Veliki grad podijeljeno u Gradske četvrti, primjenjuju se sljedeći kodovi.

- CCxxx**X**bzz   Gradske četvrti na razini 1
- CCxxx**X**bzzyy   Gradske četvrti na razini 2

Pogledajte sljedeći primjer.

- FR   Nacionalna razina
- FR001L1   FUA plus broj verzije
- FR001K1   Veliki grad plus broj verzije
- FR001C1   Jezgra grada plus broj verzije
- FR001D00   Gradska četvrt na razini 1
- FR001D00001   Gradska četvrt na razini 2.

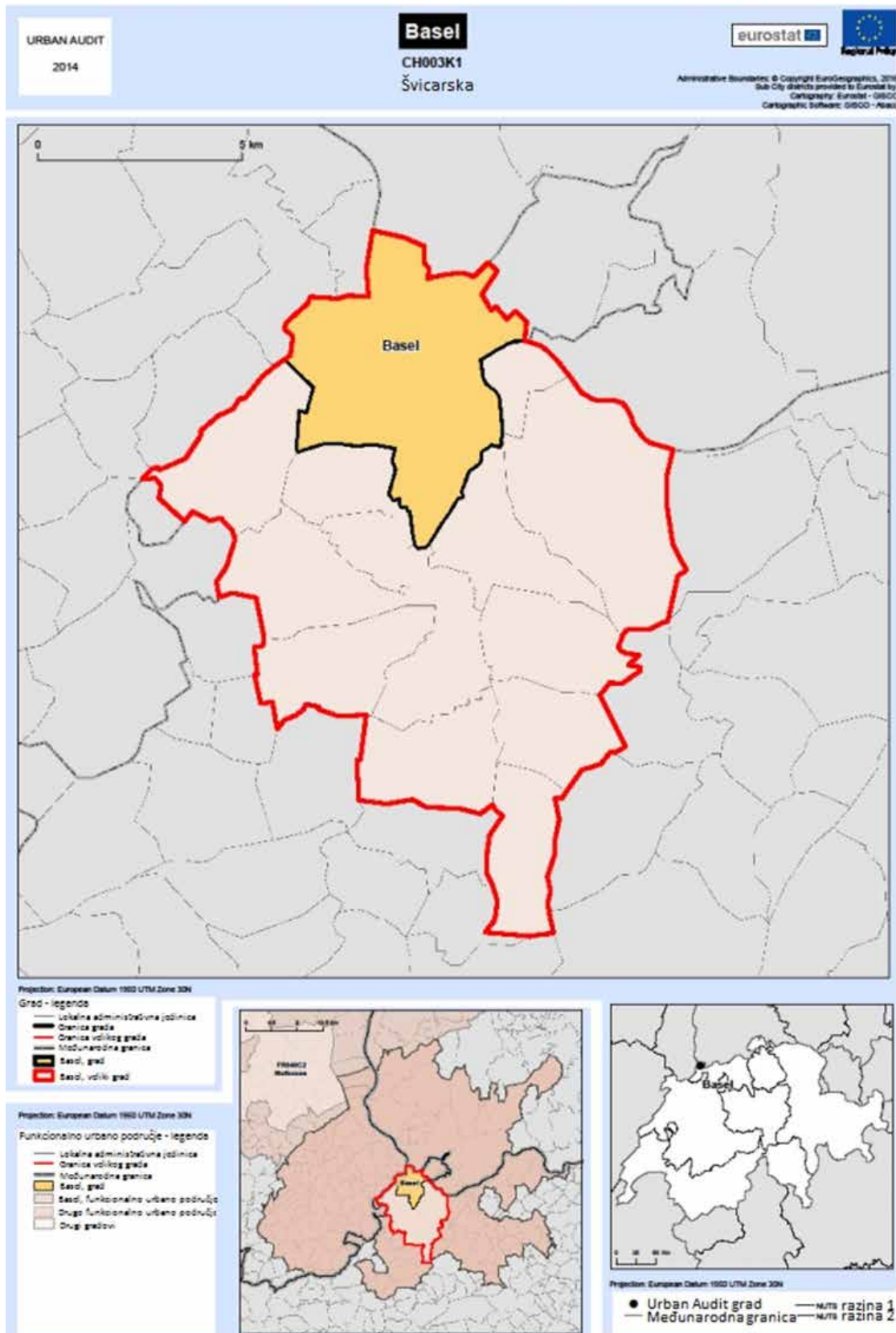
Ako promjene granica LAU-a dovedu do promjene stanovništva više od 1%, onda Grad, Veći grad ili FUA trebaju novu verziju šifre. Ažurirana verzija Funkcionalnoga urbanog područja (FUA) na temelju podataka o putovanju na posao 2011. također je dovela do promjena u granicama.

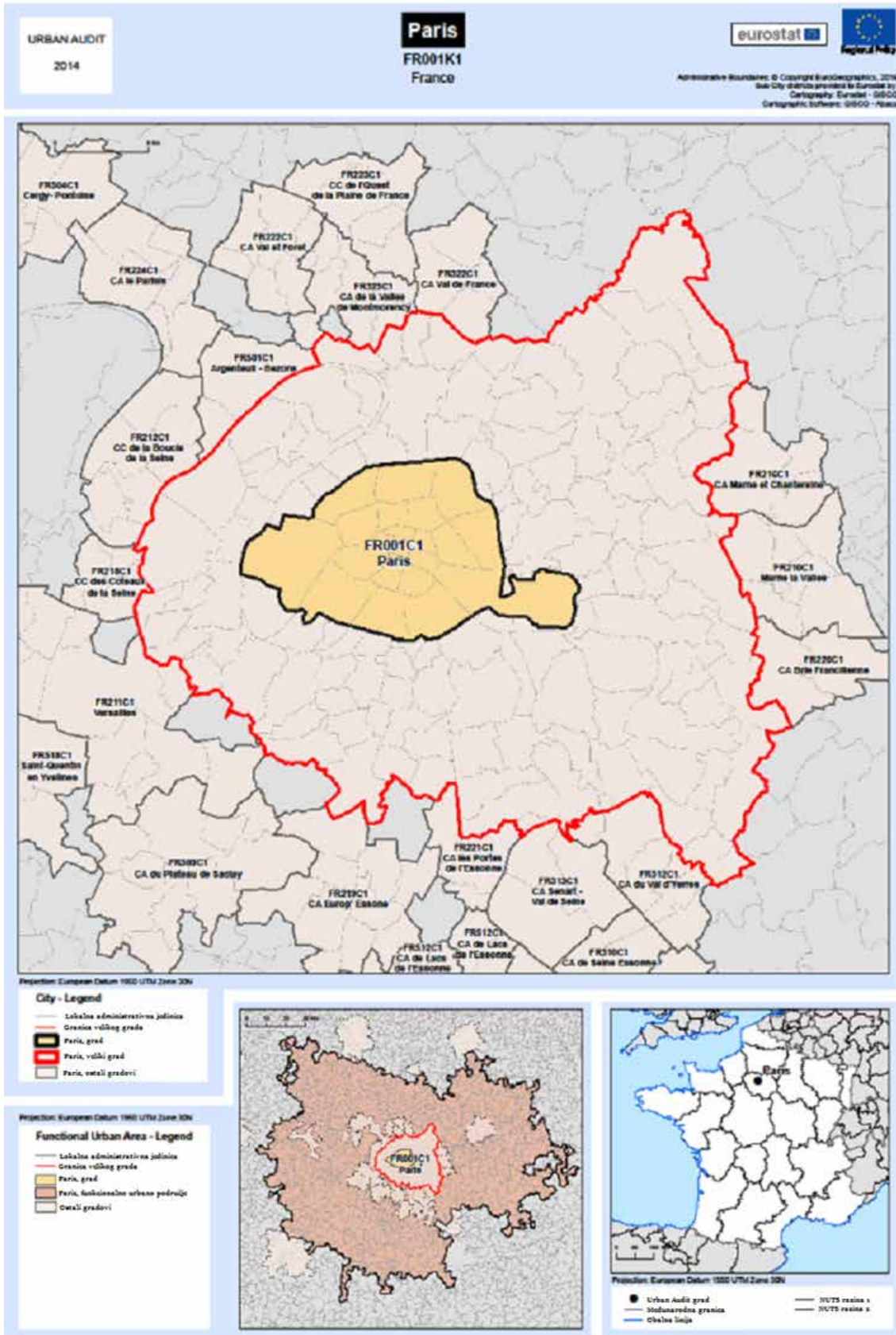
Prešifriranje slijedi načelo: ako je u prethodnoj verziji "šifra" grada, FUA ili Velikoga grada bio 1, mora se prešifrirati na 2, ako je "šifra" verzije 2, postaje 3 itd. Na primjer nakon posljednjeg ažuriranja za FUA Praga, oznaka CZ001L1 promijenjena je u CZ001L2.

London sada ima FUA – UK001L3, Veliki grad – UK001K2 I 33 bivše SCD sada su 33 Grada. Ta 33 grada definirana su radi usporedbe.

Obratite pozornost na to da Eurostat šifrira i prešifrira prostorne jedinice kad god postoji sporazum s NSI-em na novom popisu gradova ili ažuriranjem FUA-e. To rezultira Eurostatovim ažuriranjem sloja grada u GIS-u. Očekuje se kako će NSI pratiti godišnje promjene granica LAU-a i obavijestiti Eurostat ako su zahvaćene prostornim jedinicama gradske statistike.

4.7. Primjeri

5

Zastavice

Zastavice su dio obvezatnog paketa podataka koji oni koji prikupljaju podatke šalju Eurostatu.

Slijede popisi koji su prihvaćeni za objavljivanje.

- b = prekid u vremenskom nizu
- c = povjerljivo
- d = definicija se razlikuje, vidjeti metapodatke
- e = procjena
- f = prognoza
- i = vidjeti metapodatke (ukinuto)
- n = zanemarivo
- p = privremeno
- r = revidirano (ukinuto)
- s = Eurostatova procjena (ukinuto)
- u = niska pouzdanost
- z = nije primjenjivo

Korisniku bi trebalo dati informacije o sljedećim aspektima statističke baze:

- Kako je predstavljen podatak?
- Je li podatkovna točka identična sa izvorima informacija ili je "manipulirana" kako bi bila u skladu sa zahtijevanom definicijom?

Procjena odnosi se na izračun statistike ili procjene primjenjujući na dostupnim podacima matematičku formulu. Kada se primjenjuje uzorak podataka iz istraživanja za procjenu, modeliranje se može primijeniti za uključivanje drugih (dodatnih) podataka u postupku procjene kako bi se poboljšala točnost procjene.⁷⁾ Sve prilagodbe dostupnih podataka, uključujući kombinaciju popisa i registriranih podataka, moraju biti označene kao "e".

Napomena: Zaokruženi brojevi možda ne zadovoljavaju pravila nekih provjera kvalitete. (Na primjer muško i žensko stanovništvo neće biti jednako u ukupnom stanovništvu u određenoj dobnoj skupini. Ako je moguće, potrebno je navesti broj u traženoj mjernoj jedinici (apsolutni broj ili postotak).

7) To se često postiže s pomoću posebnih procjenitelja, kao što su generalizirani procjenitelj regresije, koji uključuje pomoćne podatke u postupak procjene primjenom regresijskog modela. Tipičan primjer modela jest linearni regresijski model, ali složeniji modeli često se primjenjuju, na primjer, u procjeni male površine. Zato se zajedno s datotekama metapodataka moraju dostaviti detaljne informacije o primijenjenim metodama procjene na malim područjima.

U slučajevima kada se koristi drugačija definicija varijable zbog toga što usklađeni podaci nisu dostupni i procjene nisu moguće, onda se to označava s "d". Oznaka za "definicija se razlikuje" znatno će povećati preglednost ako je pravilno primjenjuju svi oni koji prikupljaju podatke. Relevantna objašnjenja trebala bi biti dostupna u Nacionalnom sustavu datoteka metapodataka.

Zastavice "c" i "u" sprečavaju diseminaciju odgovarajućih podataka na Eurostatovim stranicama. U interesu naših korisnika njihovu upotrebu treba, koliko je god moguće, svesti na minimum. Označeni podaci kao "c" i "u" bit će zaštićeni od diseminacije.

Nacionalni sustav datoteka s metapodacima trebao bi pružiti informacije o točnosti procjena, uključujući interval pouzdanosti.

6 Pojmovnik (domene podataka)

6.1. Uvodne napomene

Pribavljajući raznim prikupljačima podataka jasne i **usklađene definicije**, nastojimo omogućiti proizvodnju **usporedivih podataka** za korisnike. Kako bi se ispunio taj cilj, oni koji prikupljaju podatke trebaju uložiti krajnji napor kako bi primijenili predviđene definicije na podatke.

"Pojmovnik" na neki način nikad nije završen, on se neprekidno unapređuje. Drugim riječima, tekst će se dodatno ažurirati u redovitim razmacima kako bi se dosljedno poboljšavala njegova točnost te kako bi se integrirale nove varijable i pokazatelji prateći političke potrebe. Za taj su proces svi komentari i te kako dobrodošli. Pošaljite ih na adresu elektroničke pošte estat-urban-audit@ec.europa.eu.

Pojmovnik sadržava poveznice na dokumente koji su pohranjeni u CIRCABC-u, u centru komunikacijskih i informacijskih izvora regionalne i urbane statistike grupe korisnika. Sve dokumente naći ćete na poveznici ["/CircaBC/ESTAT/regstat/Library/Urban Audit - variables, indicators, geospatial units" folder](#). Tu su i poveznice na druge službene dokumente relevantne za prikupljanje podataka (npr. relevantno zakonodavstvo, metodologija itd.).

6.2. Demografija (DE)

6.2.1. Stanovništvo (DE1)

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
DE1001V	Stanovništvo 1. siječnja, ukupno ⁸⁾	Da	Apsolutni broj
DE1002V	Stanovništvo 1. siječnja, muškarci	Da	Apsolutni broj
DE1003V	Stanovništvo 1. siječnja, žene	Da	Apsolutni broj
DE1040V	Stanovništvo 1. siječnja, 0 – 4 godine, ukupno	Da	Apsolutni broj
DE1041V	Stanovništvo 1. siječnja, 0 – 4 godine, muškarci	Da	Apsolutni broj
DE1042V	Stanovništvo 1. siječnja, 0 – 4 godine, žene	Da	Apsolutni broj
DE1074V	Stanovništvo 1. siječnja, 5 – 9 godina, ukupno	Da	Apsolutni broj

8) "Stara oznaka" bila je Ukupno stanovništvo. Oznake su prilagođene domenom DE1.

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
DE1075V	Stanovništvo 1. siječnja, 5 – 9 godina, muškarci	Da	Apsolutni broj
DE1076V	Stanovništvo 1. siječnja, 5 – 9 godina, žene	Da	Apsolutni broj
DE1077V	Stanovništvo 1. siječnja, 10 – 14 godina, ukupno	Da	Apsolutni broj
DE1078V	Stanovništvo 1. siječnja, 10 – 14 godina, muškarci	Da	Apsolutni broj
DE1079V	Stanovništvo 1. siječnja, 10 – 14 godina, žene	Da	Apsolutni broj
DE1046V	Stanovništvo 1. siječnja, 15 – 19 godina, ukupno	Da	Apsolutni broj
DE1047V	Stanovništvo 1. siječnja, 15 – 19 godina, žene	Da	Apsolutni broj
DE1048V	Stanovništvo 1. siječnja, 15 – 19 godina, muškarci	Da	Apsolutni broj
DE1049V	Stanovništvo 1. siječnja, 20 – 24 godine, ukupno	Da	Apsolutni broj
DE1050V	Stanovništvo 1. siječnja, 20 – 24 godine, muškarci	Da	Apsolutni broj
DE1051V	Stanovništvo 1. siječnja, 20 – 24 godine, žene	Da	Apsolutni broj
DE1058V	Stanovništvo 1. siječnja, 25 – 34 godine, ukupno	Da	Apsolutni broj
DE1059V	Stanovništvo 1. siječnja, 25 – 34 godine, muškarci	Da	Apsolutni broj
DE1060V	Stanovništvo 1. siječnja, 25 – 34 godine, žene	Da	Apsolutni broj
DE1061V	Stanovništvo 1. siječnja, 35 – 44 godine, ukupno	Da	Apsolutni broj
DE1062V	Stanovništvo 1. siječnja, 35 – 44 godine, muškarci	Da	Apsolutni broj
DE1063V	Stanovništvo 1. siječnja, 35 – 44 godina, žene	Da	Apsolutni broj
DE1064V	Stanovništvo 1. siječnja, 45 – 54 godine, ukupno	Da	Apsolutni broj
DE1065V	Stanovništvo 1. siječnja, 45 – 54 godine, muškarci	Da	Apsolutni broj
DE1066V	Stanovništvo 1. siječnja, 45 – 54 godine, žene	Da	Apsolutni broj
DE1025V	Stanovništvo 1. siječnja, 55 – 64 godine, ukupno	Da	Apsolutni broj
DE1026V	Stanovništvo 1. siječnja, 55 – 64 godine, muškarci	Da	Apsolutni broj
DE1027V	Stanovništvo 1. siječnja, 55 – 64 godine, žene	Da	Apsolutni broj
DE1028V	Stanovništvo 1. siječnja, 65 – 74 godine, ukupno	Da	Apsolutni broj
DE1029V	Stanovništvo 1. siječnja, 65 – 74 godine, muškarci	Da	Apsolutni broj
DE1030V	Stanovništvo 1. siječnja, 65 – 74 godine, žene	Da	Apsolutni broj
DE1055V	Stanovništvo 1. siječnja, 75 godina i više, ukupno	Da	Apsolutni broj
DE1056V	Stanovništvo 1. siječnja, 75 godina i više, muškarci	Da	Apsolutni broj
DE1057V	Stanovništvo 1. siječnja, 75 godina i više, žene	Da	Apsolutni broj
DE1073V	Medijalna starost stanovništva	Opcionalno	Apsolutni broj

Stanovništvo (DE1001V prema DE1079V): Stanovništvo u svome uobičajenom mjestu stanovanja na kritični trenutak popisa. "Uobičajeno mjesto stanovanja" znači mjesto u kojem osoba obično provodi većinu svoga dnevnog odmora, bez obzira na kratkotrajnu odsutnost iz tog mjesta radi rekreacije, odmora, posjeta prijateljima i rođacima, posla, liječenja ili vjerskih potreba ili, kao što je definirano, mjesto zakonitoga ili prijavljenog prebivališta. Samo sljedeće osobe smatraju se uobičajenim stanovnicima geografskog područja koje se promatra.

- (i) Osobe koje uoči kritičnog trenutka popisa žive neprekidno u svome uobičajenom mjestu stanovanja barem 12 mjeseci.
- (ii) Osobe koje su 12 mjeseci uoči kritičnog trenutka popisa došle u svoje uobičajeno mjesto stanovanja s namjerom da u njemu ostanu barem godinu dana.

Izvori:

- [UREDBA \(EU\) br. 1260/2013](#) EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA OD 20. studenoga 2013. o europskoj demografskoj statistici
- [PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE \(EU\) br. 205/2014](#) od 4. ožujka 2014. kojom se utvrđuju jednaki uvjeti za provedbu Uredbe (EU) br. 1260/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o europskoj demografskoj statistici što se tiče raščlambe podataka, rokova i revizija podataka.

Ističe se da je ovaj broj stanovnika **referentan** za mjerenje **opće veličine gradske cjeline** unutar navedenih granica Grada, Funkcionalnog gradskog područja (FUA) i Gradske četvrti (SCD). To je nazivnik za većinu dobivenih pokazatelja.

Starost: Iskazuje se kao broj obilježenih rođendana u kritičnom trenutku popisa. Kao što je jednaka broju navršenih godina života osobe, također se odnosi na "starost u navršenim godinama". Za mnoge varijable, postoje dobne granice (grupiranje stanovništva, kućanstva s jednim roditeljem, kućanstva s djecom, kućanstva u kojima žive umirovljenici). Trenutačna praksa ili pravni okviri različiti su u mnogim zemljama. Kad bi se primijenile te nacionalne razlike, statistički rezultati ne bi bili usporedivi. To je razlog zašto se ovdje zahtijevaju popisne dobne skupine, čak i ako se to kosi s uobičajenim nacionalnim praksama.

Kritični trenutak popisa za podatke o stanovništvu:

U europskoj demografskoj statistici (nacionalna i regionalna razina) države članice prenose podatke koji se odnose na stanovništvo 31. prosinca referentne godine prema [Uredbi \(EU\) br. 1260/2013](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. Eurostatovi podaci ugovorno se objavljuju 1. siječnja iduće godine (referentna godina +1).

Europska statistika gradova slijedi isto načelo. Eurostat želi prikupiti podatke o stanovništvu 1. siječnja referentne godine (ili, u nekim slučajevima, 31. prosinca prethodne godine). Za popisne godine može se upotrijebiti kritični trenutak popisa. To bi trebalo spomenuti u bilješci i precizirati točan datum.

Medijalna starost (DE1073V) jest starost koja dijeli stanovništvo u dvije skupine koje su brojčano ekvivalentne.

6.2.2. Državljanstvo (DE2)

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
DE2001V	Državljeni	Da	Apsolutni broj
DE2012V	Stranci	Da	Apsolutni broj
DE2002V	Stranci iz EU-a	Da	Apsolutni broj
DE2003V	Stranci koji nisu iz EU-a	Da	Apsolutni broj
DE2008V	Osobe rođene u zemlji prebivališta	Da	Apsolutni broj
DE2009V	Osobe rođene u inozemstvu	Da	Apsolutni broj
DE2010V	Stranci rođeni u zemljama EU-a	Da	Apsolutni broj
DE2011V	Stranci rođeni izvan EU-a	Da	Apsolutni broj

Pojam "državljeni" upotrebljava se tako da se odnosi na koncept državljanstva.

Stranac je osoba koja nema državljanstvo zemlje u kojoj trenutno boravi bez obzira na mjesto rođenja.

Stranac iz EU-a jest osoba koja živi u prijavljenoj državi, a ima državljanstvo druge države EU-a.

Stranac koji nije iz EU-a jest osoba koja živi u prijavljenoj državi s državljanstvom treće države, tj. netko tko nema državljanstvo nijedne države članice Europske unije. Osobe bez državljanstva ili osobe s nepoznatim državljanstvom trebale bi biti uključene u podatke za strance koji nisu iz EU-a. Dvojno državljanstvo treba se obrađivati u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

Za razlikovanje između onih koji su rođeni u zemlji i onih koji su rođeni inozemstvu, upotrebljavaju se pojmovi "osoba rođena u zemlji prebivališta" i "osoba rođena u inozemstvu".

- "Osoba rođena u zemlji prebivališta" podrazumijeva osobu koja je rođena u zemlji u kojoj trenutno boravi bez obzira na državljanstvo.
- "Osoba rođena u inozemstvu" podrazumijeva osobu koja je rođena izvan zemlje u kojoj trenutno boravi bez obzira na državljanstvo.

Za zemlje bez tih informacija (na primjer UK), dostupni podaci o etničkom sastavu trebaju se upotrebljavati kao zamjena, s komentarom koji se odnosi na definiciju.

"Priznati nedržavljeni" jesu osobe koje nisu građani prijavljene zemlje ni bilo koje druge zemlje, ali su uspostavili veze s tom zemljom uključujući neka, ali ne sva prava i obveze punog državljanstva. Ta se kategorija posebice odnosi na baltičke zemlje. U slučaju Letonije vlada takvim ljudima izdaje posebnu kategoriju putovnice nedržavljana (izvan EU-a). To bi se trebalo smatrati kao "izvan EU-a".

Države **EU-a**: Koncept EU 28 trebao bi se upotrebljavati od referentnog datuma 1. siječnja 2014. nadalje. Ako se Velika Britanija povuče iz Europske unije, ponovno će se primijeniti koncept EU-27.⁹⁾

Države koje nisu članice EU-a ne bi trebale uključivati vlastite građane u brojeve za DE2003V.

9) Moguće je da će se u ovom trenutku koristiti drugačiji pojam nego EU-27 kako bi se razlikovao od prethodnog postojanja pojma EU-27. U ovom slučaju, molimo koristite ispravnu, najnoviju terminologiju.

Za daljnje pojedinosti o nacionalnosti i državljanstvu pogledajte [Provedbenu uredbu komisije \(EU\) br. 205/2014](#) od 4. ožujka 2014. kojom se utvrđuju uvjeti za provedbu [Uredbe \(EU\) br. 1260/2013](#). Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o europskoj demografskoj statistici.

6.2.3. Struktura kućanstva (DE3)

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
DE3001V	Privatna kućanstva (osim institucionalnih kućanstava)	Da	Apsolutni broj
DE3017V	Stanovništvo koje živi u privatnim kućanstvima (osim institucionalnih kućanstava)	Da	Apsolutni broj
DE3002V	Samačka kućanstva	Da	Apsolutni broj
DE3005V	Privatna kućanstva s jednim roditeljem (s djecom u dobi od 0 do 18 godina)	Da	Apsolutni broj
DE3008V	Kućanstva s jednim umirovljenikom (iznad dobi za odlazak u mirovinu)	Da	Apsolutni broj
DE3011V	Kućanstva s djecom u dobi od 0 do 18 godina	Da	Apsolutni broj

Privatna kućanstva (DE3001V)

Zemlje primjenjuju različite koncepte privatnoga kućanstva. U urbanoj statistici, kako bi se omogućila opsežna upotreba registara, biramo koncept kućanstva kao mjesta stanovanja.

Nedavna preporuka za Popis stanovništva 2010. navodi da se treba koristiti koncept "jedinica kućanstva". No taj koncept zahtijeva popisne podatke koji se ne temelje na registrima pa su teško dostupni. Stoga je odabran koncept "kućanstvo kao mjesto stanovanja". Bez obzira na to primjenjuje li neka zemlja koncept "jedinice kućanstva" ili koncept "kućanstvo kao mjesto stanovanja", to općenito ima malo utjecaja na ukupan broj privatnih kućanstava. No razlike mogu biti velike za određene vrste kućanstava, na primjer za samačka kućanstva. S obzirom na usporedivost s drugim zemljama, preporučuje se da zemlje koje primjenjuju koncept "jedinice kućanstva", ako je moguće, obave procjenu broja privatnih kućanstava prema konceptu "kućanstvo kao mjesto stanovanja" i raščlane taj broj prema veličini kućanstva.

Informacije o tome koji je koncept primijenjen trebaju biti navedene u datoteci metapodataka. Obično se koncept stanovanja u kućanstvu upotrebljava u slučaju registra – baze podataka, dok su ankete izvor podataka o jedinicama kućanstva. Prema "konceptu kućanstva" privatno kućanstvo jest:

- (a) Samačko kućanstvo, što znači osoba koja živi sama u zasebnoj stambenoj jedinici ili koja zauzima zasebnu sobu (ili sobe) stambene jedinice, ali se ne pridružuje ni jednom od ostalih korisnika stambene jedinice koji čine dio kućanstva s više osoba kao što je niže definirano; ili
- (b) Kućanstvo s više osoba, što znači skupina od dvije ili više osoba koje zajedno zauzimaju cijelu ili dio stambene jedinice i osiguravaju si hranu i moguće druge osnovne životne potrebe. Članovi skupine mogu u većoj ili manjoj mjeri dijeliti svoje prihode.

Taj koncept ne pretpostavlja da je broj privatnih kućanstava nužno jednak broju stambenih jedinica.

Koncept kućanstva kao mjesta stanovanja smatra sve osobe koje žive u stambenoj jedinici članovima istoga kućanstva, tako da postoji jedno kućanstvo po zauzetoj stambenoj jedinici. U tom su konceptu stoga broj zauzetih stambenih jedinica i broj kućanstava koji ih zauzimaju jednaki, a lokacije stambenih jedinica i kućanstava identične.

Kućanstva bi se trebala tako definirati samo ako je pojedina stambena jedinica uobičajeno (ili zakonsko) prebivalište najmanje jedne osobe. Samo osobe sa zakonskim prebivalištem u stambenoj jedinici trebaju biti uključene u kućanstvo koje određuje ta stambena jedinica.

Za više informacija pogledati *Preporuke Konferencije europskih statističara za popise stanovništva i kućanstva 2020. godine, New York i Ženeva, 2015.*

Privatno kućanstvo s jednim roditeljem (s djecom u dobi od 0 do 18 godina) (DE3005V): Jedno obiteljsko kućanstvo sa samo jednom odraslom osobom i najmanje jednim djetetom mlađim od 18 godina. Valja napomenuti da odrasla osoba ne mora biti biološki roditelj, ali da je odrasla u užoj obitelji.

Kućanstvo s jednim umirovljenikom (DE3008V): Jedna osoba u kućanstvu koja je umirovljena i – u normalnom slučaju – dostigla je dob za odlazak u mirovinu u toj zemlji. Kako se dob za odlazak u mirovinu razlikuje među zemljama, naglasak je stavljen na činjenicu da te osobe više neće raditi. Osobe koje su ubrajaju prije su radile, a ne ubrajaju se osobe koje nikad nisu radile, primjerice zbog invalidnosti i osobe koje primaju naknadu za nezaposlene.

Trebale bi se ubrajati osobe koje uz mirovinu imaju dodatna primanja od drugih izvora (kratkoročni posao ili drugo).

Kućanstva s djecom u dobi od 0 do 18 godina (DE3011V): privatna kućanstva (kućanstvo s jednom obitelji ili kućanstvo s dvije ili više obitelji) s jednom ili više odraslih osoba (starijih od 18 godina) i najmanje jedno dijete (u dobi do 18 godina).

Napomena: poželjan izvor podataka za varijable koje se odnose na strukturu kućanstva jest Anketa o radnoj snazi i administrativni izvori.

6.3. Socijalni aspekti (SA)

6.3.1. Stanovanje (SA1)

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
SA1001V	Broj konvencionalnih stanova	Da	Apsolutni broj
SA1050V	Prosječna cijena za kupnju kuće	Da	€ po m ²
SA1051V	Prosječna cijena za kupnju stana	Da	€ po m ²
SA1004V	Broj kuća	Opcionalno	Apsolutni broj
SA1005V	Broj stanova	Opcionalno	Apsolutni broj
SA1018V	Stanovi kojima nedostaju osnovni sadržaji	Opcionalno	Apsolutni broj
SA1025V	Prazni konvencionalni stanovi	Opcionalno	Apsolutni broj
SA1007V	Broj kućanstava koja žive u kućama	Opcionalno	Apsolutni broj
SA1008V	Broj kućanstava koja žive u stanovima	Opcionalno	Apsolutni broj
SA1029V	Broj osoba u prihvatilištima za beskućnike	Opcionalno	Apsolutni broj
SA1049V	Prosječni godišnji najam za stanovanje po četvornome metru	Opcionalno	€ po m ²

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
SA1011V	Kućanstva koja posjeduju vlastiti stan	Opcionalno	Apsolutni broj
SA1012V	Kućanstva u socijalnom stanovanju	Opcionalno	Apsolutni broj
SA1013V	Kućanstva u privatnome unajmljenom stanu	Opcionalno	Apsolutni broj
SA1022V	Prosječna površina stambenog prostora	Opcionalno	m ² po osobi

Koncept **kućanstva** koji se upotrebljava u ovom poglavlju u skladu je s definicijom privatnoga kućanstva danom u poglavlju Struktura kućanstva (DE3).

Kuće i stanovi: propisani su u *Preporukama Konferencije europskih statističara za popis stanovništva i kućanstva, New York i Ženeva, 2015.*

Zgrada je u ovom kontekstu definirana kao bilo koja neovisna građevina koja sadržava jedan ili više stanova, soba ili drugih prostora, pokrivenih krovom i zatvorenih vanjskim zidovima ili pregradnim zidovima koji se protežu od temelja do krova, namijenjenih za stambene, poljoprivredne, komercijalne, industrijske ili kulturne svrhe ili za pružanje usluga. Dakle, stambeni objekt može biti odvojeni stan, **višestambena zgrada**, tvornica, trgovina, skladište, garaža, štala i dr. [...]

Stambene zgrade su:

Kuće:

- (1.1) Samostojeća kuća (kuće nisu spojene s drugim objektima)
- (1.1.1) Samostojeća kuća s jednim stanom
- (1.1.2) Samostojeće kuće s dva stana (jedan iznad drugog)
- (1.2) Dvojna kuća (dva povezana stana)
- (1.3) Kuće u nizu (najmanje tri pridružena ili povezana stana, svaki sa odvojenim vanjskim ulazom)

Višestambene zgrade

- (1.1) Višestambene zgrade s tri do devet stanova
- (1.2) Višestambene zgrade s 10 ili više stanova

Stan je stan u stambenoj zgradi.

Napomena: Ako kuća ima više od jednog stana, oni se ne mogu smatrati stanovima.

Konvencionalni stan (SA1001V) strukturno je odvojen i neovisan prostor, koji je uređen za trajno stanovanje ljudi na stalnoj lokaciji i ne upotrebljava se isključivo za nestambene svrhe. Definira se kao soba ili apartman i njihovi dodaci (npr. predvorja, hodnici) u stalnoj zgradi ili strukturno odvojenom dijelu, koji je, uz to što je izgrađen, obnovljen i adaptiran, dizajniran za stanovanje jednoga kućanstva cijele godine, kao što je kuća ili stan. On ne mora nužno imati kupaonicu ili WC dostupan za upotrebu isključivo njegovih stanara. Za tu svrhu "stalna zgrada" jest zgrada koja je sagrađena da bude građevinski stabilna najmanje deset godina. Neke zemlje mogu definirati stalnost u smislu načina gradnje ili u smislu upotrijebljenih građevinskih materijala. Trebalo bi ubrojiti odvojene sobe za stanovanje, koje su jasno namijenjene za korištenje kao dio stana, na primjer soba ili soba iznad zasebne garaže.

Konvencionalni stanovi mogu se klasificirati kao nastanjeni, sekundarni, sezonski ili drugi nenastanjeni stanovi. Konvencionalni stan definira se kao nastanjen stan ako je to uobičajeno mjesto stanovanja jedne ili više osoba. Stanar konvencionalnog stana jest osoba koja ima uobičajeno mjesto stanovanja u stanu.

Svi su konvencionalni stanovi uračunani za potrebe popisa bez obzira na to jesu li zauzeti (tj. imaju najmanje jednoga stalnog stanara) premda se većina tema odnosi samo na nastanjene konvencionalne stanove. Zbog svoje važnosti konvencionalni stanovi dalje se razvrstavaju prema nastanjenosti i vrsti zgrade. No države također mogu podijeliti zauzete konvencionalne stanove koristeći se osnovnom stambenom infrastrukturom (kuhinja, opskrba vodom, zahod, kupaonica i grijanje) za klasificiranje osnovnog stanovanja. Udružene stambene četvrti (hoteli, ustanove, kampovi) isključuju se iz konvencionalnih stanova.

Broj ljudi u smještaju za beskućnike (SA1029V)¹⁰ odnosi se na ljude bez uobičajenog mjesta stanovanja koji noće u noćnim skloništima i na ljude u domovima za beskućnike koji su namijenjeni za kratkoročno razdoblje. Podaci se trebaju prikupljati na većem broju ljudi koji ondje borave ili jednu noć ili u duljem razdoblju. Brojevi bi trebali prikazivati prosjek za referentnu godinu. Ako se prikazuje podatak za određeni vremenski trenutak, to bi trebalo spomenuti u bilješci. U broj bi trebala biti uključena djeca. Ako podaci prikazuju samo odrasle, to bi također trebalo spomenuti u bilješci.

Prazni konvencionalni stanovi (SA1025V) smatraju se praznima ako pripadaju jednoj od ovih kategorija:

- (1.1) Stanovi namijenjeni za sezonsku ili sekundarnu uporabu
- (1.2) Prazni stanovi
  - (1.2.1) Prazni stanovi za prodaju
  - (1.2.2) Prazni stanovi za iznajmljivanje
  - (1.2.3) Prazni stanovi za rušenje
  - (1.2.4) Ostali prazni stanovi ili nepoznato
- (1.3) Stanovi koje zauzimaju osobe koje nisu uključene u popis/anketu (kao što je strana vojska, pomorsko i diplomatsko osoblje i njihove obitelji).

Cijene kuća: Prosječna prodajna cijena u tijeku referentne godine po prodanoj kući, neto od državnih poreza, za kuće dostupne za kupnju u eurima. To uključuje i novoizgrađene i stare (postojeće) kuće, kao i kuće u nizu i dvojne kuće. U cijenu novih kuća (isto se odnosi na stanove) trebalo bi uključiti PDV, a za nove postojeće stanove porez na promet nekretnina ne bi se trebao uzeti u obzir. U svim slučajevima isključuju se pristojbe agencije za nekretnine. Većina kuća ima zemljišnu parcelu i zasebna cijena uglavnom se ne evidentira. Dakle, zemljište treba biti razmatrano u prosječnoj cijeni kod kupnje kuće.

Cijene stanova: Prosječna prodajna cijena po stanu prodana tijekom referentne godine, neto od državnih poreza, za stanove dostupne za kupnju u eurima. To uključuje i novogradnju i stare (postojeće) stanove.

Prosječna prodajna cijena stana po četvornome metru u tijeku referentne godine, za stanove dostupne za kupnju u eurima. To uključuje i novoizgrađene i stare (postojeće) stanove. U slučajevima kada se novoizgrađeni stanovi prodaju sa zemljišnom parcelom, treba uzeti u obzir prosječnu cijenu za kupnju stana. PDV bi isto trebao biti uključen.

Napomena: Prosječna cijena za kupnju kuće/stana sada se odnosi na četvorni metar, a ne na cijelu nekretninu kao što je bilo prije.

Cijena stanova i kuća znatno će se razlikovati u gradu ovisno o novogradnji/postojećim objektima, lokaciji, veličini i mnogim drugim obilježjima. Dvije su mogućnosti: omogućiti prosjek za transakcije stanova (kuće/stanovi) tijekom referentne godine ili prosjek za stambene fondove. Mnogo jednostavnija je prva opcija, a primjer možete pronaći na internetskoj stranici Statistike Belgije: http://statbel.fgov.be/fr/statistiques/chiffres/economie/construction_industrie/immo/prix_moyen_appartements/

10) FEANTSA (Europski savez organizacija koje rade s beskućnicima) razvila je tipologiju beskućništva i stambene isključenosti (ETHOS). Ovo je jedna od tih kategorija.

Prosječni godišnji najam za stanovanje po četvornome metru

"Stvarne najamnine za stanovanje" (04.1) [šifra se odnosi na Klasifikaciju osobne potrošnje] jesu sve najamnine koje plaćaju stanari, to jest najamnine plaća stanar stanodavcu bez obzira na socijalne naknade koje stanar prima od tijela javnih vlasti (uključujući plaćanja koja prema nahođenju stanara idu izravno najmodavcu). Najamnine obično uključuju plaćanja za korištenje zemljišta na kojem objekt stoji, zauzetost stana, jačinu i montažu grijanja, vodovod, rasvjetu itd., te u slučaju opremljenosti stana, namještaj. Najamnine uključuju i plaćanje za korištenje garaže kako bi se osiguralo mjesto za parkiranje povezano sa stanom. Garaža ne mora biti fizički u dodiru sa stanom niti je treba iznajmljivati isti stanodavac.

Najamnine ne uključuju plaćanje za korištenje garaže ili parkirnih mjesta koji nisu povezani sa stanom. (07.2.4). Ne uključuju ni troškove za opskrbu vodom (04.4.1.), odvoz smeća (04.4.2) i kanalizaciju (04.4.3); suvlasnikovu naplatu za njegovatelje, vrtlarenje, čišćenje stubišta, grijanje i rasvjetu, održavanje dizala i kontejnere za odlaganje otpada itd. u višenastanjenim zgradama (04.4.4); troškove za električnu energiju (04.5.1) i plin (04.5.2), naknadu za grijanje i toplu vodu dobivenu od toplane (04.5.5)." (*Klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni prilagođena potrebama usklađenih indeksa potrošačkih cijena*)

Varijabla se treba računati za godinu.

Osnovni sadržaji: Primjeri za osnovne sadržaje su tekuća voda, WC s vodokotlićem, kada/tuš, centralno grijanje ili zasebna septička jama i topla voda.

Stanovi bez osnovnih sadržaja (SA1018V): nastanjeni konvencionalni stanovi u kojima nedostaje **jedan** ili više sadržaja. Primijenjene kriterije treba spomenuti u metapodacima.

Korisna površina poda po četvornome metru po osobi (prethodna oznaka Prosječna površina stambenog prostora)

(SA1022V): (samo zauzeti stanovi) definira se kao "površinski prostor izmjeren unutar vanjskih zidova, izuzevši nenastanjene podrumne i tavanačke prostorije te, u više stambenim zgradama, sve zajedničke prostore". S druge strane, države mogu dati prednost prihvaćanju drugoga koncepta objekta u kojem se boravi, koji je definiran kao "ukupna površina prostorija unutar stambenog prostora". Koncept "prostorije" definira se kao "prostor u stambenoj jedinici ograđen zidovima koji se prostiru od poda do stropa ili potkrovlja, barem do visine od 2 m iznad zemlje, veličine dovoljno velike da stane krevet za odraslu osobu (najmanje 4 m²) i najmanje 2 m visine do glavne površine stropa". Dakle, obične spavaće sobe, blagovaonice, dnevni boravci, nastanjivi podrumi, sobe za poslugu, kuhinje i drugi odijeljeni prostori korišteni ili namijenjeni za stanovanje smatraju se prostorijama ako su u skladu s gore navedenom definicijom. Čajna kuhinja (tj. kuhinja manja od 4 m²), verande, pomoćne prostorije (npr. kotlovnice, praonice rublja) i predvorja ne smatraju se sobama, kao ni kupaonice i zahodi (čak i ako su veće od 4 m²). Sobe bez prozora, npr. podrumi ispod zemlje, bilo koje veličine, ne bi trebalo računati, osim ako nisu funkcionalno korištene za potrebe kućanstva – što bi moglo uključivati, na primjer veliko predvorje sa stolovima za pisanje ili unutarnje sobe bez prozora. Ako se taj koncept koristi, treba jasno definirati u metapodacima kako bi se izbjegla pogreška pri međunarodnoj usporedbi.

(2020 Program popisa svjetskog stanovništva i stanovanja).

6.3.2. Zdravlje (SA2)

Varijable:

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
SA2004V	Godišnji mortalitet dojenčadi	Da	Apsolutni broj
SA2007V	Godišnji broj rođenih	Da	Apsolutni broj
SA2019V	Godišnji broj umrlih	Da	Apsolutni broj

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
SA2020V	Ukupne smrti na godinu, muškarci	Da	Apsolutni broj
SA2021V	Ukupne smrti na godinu, žene	Da	Apsolutni broj
SA2013V	Broj smrti u dobi prije 65. godine po godini zbog bolesti krvožilnoga i dišnog sustava	Opcionalno	Apsolutni broj
SA2016V	Ukupne smrti u dobi prije 65. godine po godini	Opcionalno	Apsolutni broj
SA2017V	Ukupne smrti u dobi prije 65. godine po godini, muškarci	Opcionalno	Apsolutni broj
SA2018V	Ukupne smrti u dobi prije 65. godine po godini, žene	Opcionalno	Apsolutni broj

Smrt (SA2016V-SA2021V) je trajni nestanak svih dokaza o životu (postnatalni prestanak vitalnih funkcija bez sposobnosti reanimacije). (**Uredba (EU) br. 1260/2013** Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013 o europskoj demografskoj statistici. Za više informacija pogledajte: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:330:0039:0043:EN:PDF>)

Godišnji mortalitet dojenčadi (SA2004V): ukupan broj smrtnih slučajeva živorođene djece koja imaju manje od jedne godine, za referentnu godinu. Izvor: **Eurostat CODED**.

Statistika uzroka smrti (COD) temelji se na podacima dobivenima iz medicinske potvrde o smrti. Uzroci smrti odnose se na osnovni uzrok smrti tj. "bolest ili ozljedu koja je izazvala niz okolnosti koje su izravno dovele do smrti ili okolnosti nesreće ili nasilja koje su dovele do smrtonosne ozljede". Tu je definiciju prihvatila **Svjetska zdravstvena skupština**.

Broj živorođenih na godinu (SA2007V) definiran je prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (WHO), **Međunarodne statističke klasifikacije bolesti i srodnih zdravstvenih problema, 10. revizija (ICD-10)**.¹¹⁾ To su rođenja djece koja pokazuju bilo kakav znak života. Oni su potpuno odvojeni od majke kao proizvod začeća, bez obzira na trajanje trudnoće, koji nakon tog odvajanja dišu ili pokazuju bilo kakve druge znakove života kao što je kucanje srca, pulsiranje pupčane vrpce ili jasni pokreti skeletnih (poprečno-prugastih, voljnih) mišića, neovisno o tome je li rezana pupčana vrpca ili je vezana posteljica; svaki plod takva rođenja smatra se živorođenim. Živorođeni obuhvaćaju broj rođenih osim mrtvorođenih.

Broj smrti godišnje u dobi prije 65. godine zbog bolesti krvožilnoga ili respiratornog sustava (SA2013V), mora se primijeniti ICD 10 na sljedeći način.

POGLAVLJE IX: BOLESTI CIRKULACIJSKOG SUSTAVA (I00-I99)

I00-I02 Akutna reumatska groznica

I05-I09 Kronične reumatske srčane bolesti

I10-I15 Hipertenzivne bolesti

I20-I25 Ishemijske bolesti srca

I26-I28 Plućne bolesti srca i bolesti plućne cirkulacije

I30-I52 Ostali oblici srčanih bolesti

I60-I69 Cerebrovaskularne bolesti

I70-I79 Bolesti arterija, arteriola i kapilara

I80-I89 Bolesti vena, limfnih žila i limfnih čvorova, nesvrstane drugdje

I95-I99 Ostale i neoznačene bolesti cirkulacijskog sustava

¹¹⁾ Datum objave za ICD-11 je 2018.

POGLAVLJE X: BOLESTI DIŠNOG SUSTAVA (J00-J99)

- J00-J06 Akutne infekcije gornjega dišnog sustava
- J09-J18 Gripa i upala pluća (influenca i pneumonija)
- J20-J22 Ostale akutne infekcije donjega dišnog sustava
- J30-J39 Druge bolesti gornjega dišnog sustava
- J40-J47 Kronične bolesti donjega dišnog sustava
- J60-J70 Plućne bolesti uzrokovane vanjskim uzrocima (agensima)
- J80-J84 Druge respiracijske bolesti koje prije svega zahvaćaju interstici
- J85-J86 Supurativna i nekrotična stanja donjega dišnog sustava
- J90-J94 Druge bolesti pleure
- J95-J99 Druge bolesti dišnoga sustava

Za te varijable podaci bi trebali uključivati brojeve za poglavlja IX i X. klasifikacije ICD-10.

6.3.3. Kriminalitet (SA3)

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
SA3005V	Broj ubojstava i nasilnih smrti	Opcionalno	Apsolutni broj

Broj ubojstava i nasilnih smrti (SA3005V): definicija iz smjernica zajedničkog prikupljanja podataka Eurostata i UNODC-a o statistikama kriminaliteta i kaznenog prava je sljedeća:

Broj ubojstava i nasilnih smrti, koji se nazivaju i "namjerno ubojstvo", znači nanesenu nezakonitu smrt jedne osobe koju je namjerno prouzročila druga osoba. Podaci o namjernim ubojstvima trebali bi uključivati ozbiljan napad koji je doveo do smrti i smrt prouzročenu terorističkim napadom. Trebalo bi isključiti pokušaj ubojstva, ubojstvo po službenoj dužnosti, opravdano ubojstvo u samoobrani i smrt zbog oružanog sukoba. Isključuje se uzrok smrti zbog opasne vožnje te pobačaj i pomoć pri samoubojstvu. Izvor podataka za ovu varijablu ponajprije je policijska evidencija. Ako se upotrebljava drugi izvor podataka, npr. statistički podaci o umrlima prema uzroku smrti (ICD-10), to bi trebalo biti spomenuto u datoteci s metapodacima.

6.4. Ekonomski aspekti (EC)

6.4.1. Tržište rada (EC1)

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
EC1001V	Ekonomski aktivna populacija, ukupno	Da	Apsolutni broj
EC1002V	Ekonomski aktivna populacija, muškarci	Da	Apsolutni broj
EC1003V	Ekonomski aktivna populacija, žene	Da	Apsolutni broj

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
EC1145V	Ekonomski aktivna populacija, 55 – 64, ukupno	Da	Apsolutni broj
EC1146V	Ekonomski aktivna populacija, 55 – 64, muškarci	Da	Apsolutni broj
EC1147V	Ekonomski aktivna populacija, 55 – 64, žene	Da	Apsolutni broj
EC1174V	Ekonomski aktivna populacija, 20 – 64, ukupno	Da	Apsolutni broj
EC1175V	Ekonomski aktivna populacija, 20 – 64, muškarci	Da	Apsolutni broj
EC1176V	Ekonomski aktivna populacija, 20 – 64, žene	Da	Apsolutni broj
EC1010V	Nezaposlene osobe, ukupno	Da	Apsolutni broj
EC1011V	Nezaposlene osobe, muškarci	Da	Apsolutni broj
EC1012V	Nezaposlene osobe, žene	Da	Apsolutni broj
EC1177V	Nezaposlene osobe, 20 – 64, ukupno	Da	Apsolutni broj
EC1178V	Nezaposlene osobe, 20 – 64, muškarci	Da	Apsolutni broj
EC1179V	Nezaposlene osobe, 20 – 64, žene	Da	Apsolutni broj
EC1180V	Nezaposlene osobe, 55 – 64, ukupno	Da	Apsolutni broj
EC1181V	Nezaposlene osobe, 55 – 64, muškarci	Da	Apsolutni broj
EC1182V	Nezaposlene osobe, 55 – 64, žene	Da	Apsolutni broj

Sve varijable pod naslovom Tržište rada temelje se na **prebivalištu**, a ne na radnome mjestu. Podaci moraju uzeti u obzir ljude koji žive u mjestu ili gradu, bez obzira na njihovo radno mjesto. Pojmovi i definicije tržišta rada u skladu su sa standardima Međunarodne organizacije rada i [Ankete o radnoj snazi](#) Zajednice. Budući da je Anketa o radnoj snazi u cjelini namijenjena razini NUTS2, bit će nužne neke procjene.

Zaposlenost (zaposleni) (EC1077V do EC1082V): Osobe relevantnih dobnih razreda koje su u referentnom tjednu obavljale rad za plaću ili su plaćene za najmanje jedan sat, ili nisu radile, ali su imale radna mjesta s kojih su privremeno odsutne na primjer zbog bolesti, praznika, radnog spora ili obrazovanja i osposobljavanja.

Nezaposlenost (nezaposlene osobe) (EC1010V do EC1012V): Osobe u dobi od 15 do 74 godine koje su:

- 1) nezaposlene prema definiciji zapošljavanja;
- (2) **trenutačno dostupne za rad, tj. bile su dostupne za plaćeni rad ili samozapošljavanje dva tjedna prije kraja referentnog tjedna;**
- (3) aktivno traže posao, tj. poduzele su konkretne korake u razdoblju od četiri tjedna koja uključuju referentni tjedan za traženje plaćenog rada ili samozapošljavanja ili koje su kasnije počele raditi, tj. unutar razdoblja od najviše tri mjeseca od kraja referentnog tjedna¹²⁾.

Ekonomski aktivna populacija (EC1001V, EC1002V, EC1003V, EC1145V, EC1146V, EC1147V, EC1174V do EC1182V): Osobe koje su ili zaposlene ili nezaposlene, a nisu dio **ekonomski neaktivne populacije**, koju čine svi stanovnici u dobi većoj od 15 godina koji nisu ekonomski aktivni (studenti, dugotrajno bolesni, trajni invalidi, umirovljenici, nacionalne oružane snage i oni koji ne traže posao).

Što se tiče podataka o zaposlenosti, nezaposlenosti i aktivnom stanovništvu koje je prikazano u vezi s podacima na urbanoj razini, treba uzeti prosjek prema podacima dostupnima na tromjesečnoj bazi.

12) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32000R1897>,
http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/EU_labour_force_survey_-_methodology.

6.4.2. Ekonomska aktivnost (EC2)

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
EC2020V	Ukupna zaposlenost (na temelju radnog mjesta)	Opcionalno	Apsolutni broj
EC2008V	Zaposlenost u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (NACE Rev. 2: A)	Opcionalno	Apsolutni broj
EC2009V	Zaposlenost u rudarstvu, prerađivačkoj industriji i energetici (NACE Rev. 2: B do E)	Opcionalno	Apsolutni broj
EC2022V	Zaposlenost u građevinarstvu (NACE Rev. 2: F)	Opcionalno	Apsolutni broj
EC2032V	Zaposlenost u trgovini na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikla; prijevoz i skladištenje; djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (NACE Rev. 2: G do I)	Opcionalno	Apsolutni broj
EC2033V	Zaposlenost u informacijama i komunikacijama (NACE Rev. 2: J)	Opcionalno	Apsolutni broj
EC2034V	Zaposlenost u financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja (NACE Rev. 2: K)	Opcionalno	Apsolutni broj
EC2035V	Zaposlenost u poslovanju nekretninama (NACE Rev. 2: L)	Opcionalno	Apsolutni broj
EC2036V	Zaposlenost u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima: administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (NACE Rev. 2: M i N)	Opcionalno	Apsolutni broj
EC2037V	Zaposlenost u javnoj upravi i obrani, obaveznom socijalnom osiguranju, obrazovanju, djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (NACE Rev. 2: od O do Q)	Opcionalno	Apsolutni broj
EC2038V	Zaposlenost u umjetnosti, zabavi i rekreaciji: ostale uslužne djelatnosti; djelatnosti kućanstava kao poslodavaca, djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i pružaju različite usluge za vlastite potrebe, djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela (NACE Rev. 2: od R do T)	Opcionalno	Apsolutni broj
EC2021V	Sve tvrtke (sve ekonomske aktivnosti)	Opcionalno	Apsolutni broj
EC2039	Broj lokalnih jedinica (sve ekonomske aktivnosti) – nova varijabla	Opcionalno	Apsolutni broj

S obzirom na uvođenje Statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici [NACE Rev. 2](#), bilo je potrebno usuglašavanje kategorija djelatnosti. Grupiranje u **deset djelatnosti** provedena je prema statistici regionalnih računa. To je zahtijevalo brisanje nekih postojećih kategorija i integraciju nekoliko novih kategorija (prema NACE-u Rev. 2). Za sve nove kategorije NACE-a Rev. 2 izračunat će se odgovarajući pokazatelji. Treba isključiti iz NACE-a Rev. 2 klasifikacije - područje U Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela.

Glavne kategorije prikazuje sljedeća tablica.

NACE Rev. 2, Glavne kategorije

NACE Rev. 2	
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo
B	Rudarstvo i vađenje
C	Prerađivačka industrija
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša
F	Građevinarstvo
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala
H	Prijevoz i skladištenje
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
J	Informacije i komunikacije
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja
L	Poslovanje nekretninama
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje
P	Obrazovanje
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
R	Umjetnost, zabava i rekreacija
S	Ostale uslužne djelatnosti
T	Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe
U	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela

Tvrtke = Poduzeća

"Poduzeće je najmanja kombinacija pravnih jedinica i organizacijska jedinica proizvodnje roba i usluga, koja ima određeni stupanj samostalnosti u odlučivanju, posebice u raspodjeli svojih trenutačnih resursa. Poduzeće obavlja jednu ili više djelatnosti na jednoj ili više lokacija. Poduzeće može biti zasebna pravna jedinica." (Izvor: [Uredba Komisije \(EZ\) br. 250/2009](#) od 11. ožujka 2009. godine u primjeni Uredbe (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu definicija obilježja, tehničkih formata za prijenos podataka, dvostrukih uvjeta izvještavanja za NACE Rev. 1.1 i NACE Rev. 2 i odstupanja koja se dodjeljuju za strukturne poslovne statistike)

Lokalna jedinica jest poduzeće ili njegov dio (npr. radionica, tvornica, skladište, ured, rudnik ili deponij) smještena na geografski određenu mjestu. Na tome mjestu ili se s njega obavljaju gospodarske djelatnosti koje – osim nekih iznimaka – provodi jedna ili više osoba (čak i ako je samo pola radnog vremena) za jedno te isto poduzeće.

Za detaljne informacije o statističkim jedinicama treba pogledati [Uredbu Vijeća \(EEZ\) br. 696/93](#) od 15. ožujka 1993. o statističkim jedinicama za promatranje i analizu proizvodnog sustava u Zajednici (Službenom listu Europskih zajednica br. L 076, 30. ožujka 1993., str. 1), dio III. od 15. ožujka 1993. o statističkim jedinicama za promatranje i analizu proizvodnog sustava u Zajednici.

Uredba komisije (EZ) br. 250/2009 od 11. ožujka 2009. provodi Uredbu (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu definicija karakteristika, tehničkog formata za prijenos podataka, izvještavanja prema obadrije klasifikacije: NACE Rev.1.1 i NACE Rev.2. te odstupanja koja se odobravaju za strukturne poslovne statistike.

Zaposlenost (broj zaposlenih osoba u lokalnim jedinicama na području izvještajnog grada) definira se kao ukupan broj osoba koje rade u promatranj jedinici (uključujući vlasnike koji rade, partnere koji redovito rade u jedinici i neplaćene članove obitelji) te osobe koje rade izvan jedinice kojoj pripadaju i koja ih plaća (npr. prodajni predstavnici, djelatnici isporuke, timovi za popravak i održavanje). To uključuje radnu snagu koju druga poduzeća iznajmljuju toj jedinici, osobe koje obavljaju popravke i održavanje u spomenutoj jedinici u ime drugih poduzeća te one koje služe obvezni vojni rok.

To uključuje druge, treće itd. poslove iste osobe. Ti drugi, treći itd. poslovi osobe mogu uzastopno slijediti jedan drugoga u promatranom razdoblju (obično u tjednu) ili se, kao kad netko ima večernji posao uz dnevni, obavljaju paralelno. Isključuju se pak osobe koje privremeno nisu na poslu, ali koje imaju "formalnu vezu s poslom", npr. u obliku "osiguranja povratka na posao ili dogovora o datumu povratka". Takav sporazum između poslodavca i osobe koje nema na poslu ili je na obuci ne računa se kao posao u sustavu.

Europski sustav računa - ESA 2010 - Prijenos program podataka (višejezično)

Za više informacija pogledajte: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5936561/KS-01-13-429-3A-C-EN.PDF/69e7e68c-661d-44dc-bef3-d0e560403722>

Napomena: Poželjan izvor podataka za sve varijable pod naslovom Ekonomska aktivnost jest statistički poslovni registar. Informacije iz statističkog poslovnog registra koristi se za uzorak ukupne ciljane populacije poduzeća za različita ispitivanja uzoraka u poslovnim statistikama, kao što je poslovna demografija. Ako se neka država služi Anketom o radnoj snazi kao izvorom podataka, tada bi za te podatke trebale biti agregirane informacije upotrebom adresa radnog mjesta ispitanika, a ne prebivališta.

6.4.3. Disparitet plaća i siromaštvo (EC3)

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
EC3064V	Udio osoba koje žive u kućanstvima sa vrlo niskim intenzitetom rada	Da	Udio u ukupnoj populaciji
EC3065V	Udio osoba od rizika od siromaštva nakon socijalnih transfera	Da	Udio u ukupnoj populaciji
EC3066V	Udio teško materijalno ugroženih osoba	Da	Udio u ukupnoj populaciji
EC3067V	Udio osoba od rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti	Da	Udio u ukupnoj populaciji
EC3039V	Medijan raspoloživoga godišnjeg prihoda kućanstva	Opcionalno	Euro
EC3040V	Prosječan raspoloživi godišnji prihod kućanstva	Opcionalno	Euro

Definicija kućanstva koja se primjenjuje za domenu "Disparitet plaća i siromaštvo" (EC3) malo je drugačija od definicije kućanstva korištene za domene DE3 i SA1. To je zbog različitih izvora podataka. Izvor za varijable DE3 i SA1 trebao bi biti popis, mikropopis (ili procijenjeni podaci temeljeni na registrima i popisu). Definicije u domeni EC3 trebaju biti u skladu sa sljedećim propisima.

- [Uredba \(EZ\) br. 1177/2003](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 16. lipnja 2003. godine o statistici Zajednice o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC).
- [Uredba \(EZ\) br. 1553/2005](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Uredba (EZ) br. 1177/2003 o statistici Zajednice o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC).
- [Uredba Komisije \(EZ\) br. 1980/2003](#) od 21. listopada 2003. kojom se provodi Uredba (EZ) br. 1177/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici Zajednice o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC) u pogledu definicija i ažuriranih definicija.
- [Uredba Komisije \(EZ\) br. 1981/2003](#) od 21. listopada 2003. kojom se provodi Uredba (EZ) br. 1177/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici Zajednice o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC) u pogledu aspekata terenskog rada i postupaka imputacije.
- [Uredba Komisije \(EZ\) br. 1982/2003](#) od 21. listopada 2003. kojom se provodi Uredba (EZ) br. 1177/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici Zajednice o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC) za pravila uzorkovanja i praćenja.
- [Uredba Komisije \(EZ\) br. 28/2004](#) od 5. siječnja 2004. kojom se provodi Uredba (EZ) br. 1177/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici Zajednice o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC) s obzirom na detaljni sadržaj privremenih i završnih izvješća o kvaliteti.
- [Uredba Komisije \(EZ\) br. 215/2007](#) od 28. veljače 2007. o provedbi Uredbe (EZ) br. 1177/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici Zajednice o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC) s obzirom na popis sekundarnih varijabli koje se odnose na prezaduženost i financijsku isključenost.
- [Uredba Komisije \(EU\) br. 1157/2010](#) od 9. prosinca 2010. o provedbi Uredbe (EZ) br. 1177/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici Zajednice o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC), s obzirom na popis sekundarnih varijabli za 2012. godinu o uvjetima stanovanja.
- [Uredba Komisije \(EU\) br. 112/2013](#) od 7. veljače 2013. kojom se provodi Uredba (EZ) br. 1177/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici Zajednice o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC) s obzirom na popis sekundarnih varijabli iz 2014. godine o materijalnoj deprivaciji.
- [Uredba Komisije \(EU\) br. 67/2014](#) od 27. siječnja 2014. kojom se provodi Uredba (EZ) br. 1177/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici Zajednice o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC) s obzirom na popis ciljnih sekundarnih varijabli za 2015. godinu o društvenom i kulturnom sudjelovanju i materijalnoj deprivaciji.
- [Uredba Komisije \(EU\) 2015/2256](#) od 4. prosinca 2015. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Uredba (EZ) br. 1983/2003 kojom se provodi Uredba (EZ) br. 1177/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici Zajednice o dohotku i životnim uvjetima (EU - SILC) s obzirom na popis ciljnih osnovnih varijabli.

Za EC3038 i EC3040V treba prijaviti vrijednosti dohotka.

Dohodak kućanstva: Godišnji prihod (u eurima) iz svih izvora za referentnu godinu. Prikupljaju se trenutačne cijene koje se odnose na svaku referentnu godinu.

Ukupni raspoloživi dohodak kućanstva (prema SILC-u) izračunava se zbrajanjem osobnog dohotka koji primaju svi članovi kućanstva i prihoda ostvarena na razini kućanstva umanjene za redoviti porez na bogatstvo, redoviti prijenos unutar kućanstva gotovinskim plaćanjem te porez na dohodak i socijalni doprinosi za osiguranje. Kako bi se uzeo u obzir utjecaj razlika u veličini kućanstva i strukturi, ukupni raspoloživi dohodak kućanstva mora biti "ekvivalentan". Ekvivalentan dohodak pripisan svakom članu kućanstva izračunava se dijeljenjem ukupnog raspoloživog iznosa dohotka kućanstva čimbenicima ekvivalentnosti. Oni se mogu odrediti na različite načine. Eurostat primjenjuje čimbenik ekvivalentnosti prema OECD-modificiranoj ljestvici koja je prvi put predložena 1994. Ona daje vrijednost od 1,0 za prvu osobu stariju od 14 godina te vrijednost od 0,5 za druge osobe u dobi od 14 i više godina te vrijednost od 0,3 za osobe u dobi od 0 do 13 godina.

Raspoloživi dohodak kućanstva (neto od poreza i plaćenih doprinosa) uključuje¹³⁾:

- sav prihod od rada (plaće zaposlenika i zarade samozapošljavanja)
- privatni prihod od ulaganja i imovine
- transfere među kućanstvima
- sve socijalne transfere ostvarene u gotovini, uključujući starosne mirovine
- prihode od dobrovoljnih mirovinskih fondova.

Raspoloživi dohodak kućanstva ne uključuje:

- socijalni transfer u naravi
- rente
- plaće u naravi, s iznimkom službenog vozila
- vlastitu potrošnju.

Detaljna definicija svake komponente na dohodak može se naći u [Uredbi Komisije br. 1980/2003](#) i smjernicama EU-SILC-a.

Medijan: Srednja vrijednost, tj. 50% svih opažanja ispod je medijana vrijednosti, a 50% iznad njega. Općenito, pojedinačni podaci rijetko su dostupni pa se primjenjuju dohodovni razredi. Ako je poznat broj kućanstava u svakom razredu, poznat je i medijalni razred dohotka. Točna vrijednost medijana dohotka može se aproksimirati zamjenom krivulje kumulativnih frekvencija s glatkom krivuljom distribucije, barem za razred u kojem se medijan nalazi.

Prosjek (ili srednja vrijednost): Spojevi svih vrijednosti skupa, npr. u slučaju aritmetičke ili geometrijske sredine. U tom slučaju prosjek treba izračunati kao aritmetičku sredinu.

Za četiri nove varijable u ovoj domeni treba primijeniti iste definicije koje se upotrebljavaju u Eurostatovu skupu podataka za "Europa 2020. – pokazatelji, odjeljak Siromaštvo i socijalna isključenost" (vidi definicije u nastavku). Prve tri varijable (EC3064V, EC3065 i EC3066V) treba prijaviti kao stopu, tj. kao postotak ukupne populacije.

Osobe koje žive u kućanstvima s vrlo niskim intenzitetom rada (EC3064V) jesu osobe u dobi od 0 do 59 godina koje žive u kućanstvima u kojima su odrasli radili manje od 20% svoga ukupnoga radnog potencijala tijekom referentne godine¹⁴⁾.

Osobe kod kojih postoji rizik od siromaštva nakon socijalnih transfera (EC3065V) definiraju se kao osobe s izjednačenim raspoloživim dohotkom ispod praga rizika od siromaštva koji je 60% od nacionalnog medijana izjednačenoga raspoloživog dohotka (nakon socijalnih transfera).

Teško materijalno ugrožene osobe (EC3066V): Pojam "materijalna deprivacija" obuhvaća pokazatelje koji se odnose na ekonomsko opterećenje, trajna dobra, stanovanje i okoliš stana. Teško materijalno ugrožene osobe imaju životne uvjete koje ozbiljno ograničava manjak resursa, oni zadovoljavaju najmanje četiri od devet sljedećih pokazatelja materijalne deprivacije: ne mogu si priuštiti

- i) da plate stanarinu ili režije,
- ii) držati kuću adekvatno toplom,
- iii) platiti neočekivane troškove

13) <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1012329/6070906/Household+data+-+income.pdf>.

14) http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Persons_living_in_households_with_low_work_intensity.

- iv) jesti meso, ribu ili proteine svaki drugi dan
- v) tjedan dana odmora daleko od kuće,
- vi) automobil
- vii) stroj za pranje rublja,
- viii) TV u boji ili
- ix) telefon.

Osobe kod kojih postoji rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti (EC3067V) odgovara zbroju osoba koje su u riziku od siromaštva, ili su teško materijalno ugrožene ili žive u kućanstvima s vrlo niskim intenzitetom rada. One se uračunavaju samo jedanput, čak i ako zadovoljavaju nekoliko pokazatelja. Osobe kod kojih postoji rizik od siromaštva jesu osobe s izjednačenim raspoloživim dohotkom ispod praga rizika od siromaštva koji je 60% od nacionalnog medijana izjednačenoga raspoloživog dohotkom (nakon socijalnih transfera). Materijalna deprivacija obuhvaća pokazatelje koji se odnose na ekonomska opterećenja i trajna dobra.

Za daljnje metodološke informacije pogledajte [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_statistics_on_income_and_living_conditions_\(EU-SILC\)_methodology_-_private_households](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_statistics_on_income_and_living_conditions_(EU-SILC)_methodology_-_private_households).

6.5. Osposobljavanje i obrazovanje (TE)

6.5.1. Obrazovanje i omogućivanje osposobljavanja

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
TE1001V	Broj djece u dobi od 0 do 4 godine koja idu u vrtić ili školu (uključeno u naknadu)	Da	Apsolutni broj
TE1026V	Studenti u visokom obrazovanju (razina ISCED 5 – 8), ukupno (uključeno u naknadu)	Da	Apsolutni broj
TE1027V	Studenti u visokom obrazovanju (razina ISCED 5 – 8), muškarci (nije obvezatno)	Opcionalno	Apsolutni broj
TE1028V	Studenti u visokom obrazovanju (razina ISCED 5 – 8), žene (nije obvezatno)	Opcionalno	Apsolutni broj
TE1039V	Udio osoba koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje, ukupno (nije obvezatno)	Opcionalno	Postotak osoba koje rano napuštaju od 18-24 godina na ukupnoj populaciji ove dobne skupine
TE1040V	Udio osoba koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje, muškarci (nije obvezatno)	Opcionalno	Postotak osoba koje rano napuštaju od 18-24 godina na ukupnoj populaciji ove dobne skupine
TE1041V	Udio osoba koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje, žene (nije obvezatno)	Opcionalno	Postotak osoba koje rano napuštaju od 18-24 godina na ukupnoj populaciji ove dobne skupine

Napomena: Podaci o studentima u visokom obrazovanju temelje se na mjestu obrazovanja.

Studenti u visokom obrazovanju (ISCED razina 5-8 od 2014. nadalje), ukupno, muški, ženski (TE1026V, TE1027V i TE1028V):

Ako se podaci odnose na referentnu 2016. godinu, oni se odnose na školsku / akademsku godinu 2015./2016. Budući da neka sveučilišta imaju više od jednog studentska doma smještena u dva ili više različitih gradova, studenti se ubrajaju točno tamo gdje studiraju (podaci se trebaju odnositi na mjesto / prostore u kojima studiraju, a ne na službenu adresu sveučilišta). Ako točne informacije nisu dostupne i ako procjene nisu moguće, to bi trebalo biti opisano u datoteci metapodataka. Dogovorom se može podijeliti ukupan broj studenata u sveučilištu prema broju gradova u kojima se nalaze studentski domovi. Ovo bi se trebalo opisati u metapodatku i podaci bi trebali biti označeni sa "d". Primjer takvog šakljivog slučaja je sveučilište Reggio Emilia i Modena koje ima utjecaj dva grada.

Online studenti trebaju biti uključeni samo ako ispunjavaju određene uvjete. Slučaj je sveučilište Reggio Emilia i Modena koja ima utjecaj na dva grada.

Online studenti moraju biti uključeni samo ako ispunjavaju određene uvjete.

- a. studenti bi trebali sudjelovati u programima koje pružaju sveučilišta na teritoriju izvještajnog grada
- b. programi koji predstavljaju barem jedan semestar s punom satnicom
- c. također su važni školski programi ili kombinirani programi škole i posla
- d. formalno obrazovanje priznato od nadležnih državnih obrazovnih tijela;
- e. formalno obrazovanje u javnim (ili državnim) i privatnim fakultetima, veleučilištima ili sveučilištima ili u drugim visokoškolskim ustanovama;
- f. formalno obrazovanje i s punom satnicom (ekvivalent vremena bi trebao biti u skladu s točkom b);
- g. formalno obrazovanje koje pružaju obrazovne ustanove koje organiziraju Ministarstva u obrazovnim ustanovama koje organiziraju ministarstva među ostalim Ministarstvo obrazovanja (primjerice, Zdravstvo, poljoprivreda, socijalna pitanja, obrana)

Ustanove koje skrbe o djeci: Uključuju sve institucije, javne ili privatne, koje skrbe o djeci preko dana (na primjer predškola, vrtić, dječji vrtić ili ekvivalent – ISCED 2007 razina 0, ISCED 2011 01+02). Cilj je izmjeriti potražnju, a ne ponudu dnevne skrbi (za svu djecu u dobi do pet godina koja nisu kod kuće preko dana). Podaci trebaju uključivati posebne škole ili one za djecu s posebnim potrebama (primjerice hendikepiranu djecu). Isključuju se kulturne/sportske/itd. aktivnosti ako se provode za razonodu, a ne čuvanje djece. Tete odgajateljice u vrtiću (kvalificirane ili nekvalificirane) trebalo bi uključiti ako postoji izravan način plaćanja/zaposlenost za obavljani rad između njih i roditelja. Potrebno je uključiti i au-pairove.

Broj djece u dobi od 0 do 4 godine u vrtiću ili školi trebalo bi prikazati kao mjesečni prosjek sve djece upisane u te ustanove koja se čuvaju ili pola ili puno radno vrijeme preko dana.

Osobe koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje (pokazatelj Europa 2020.) izražavaju se kao postotak (TE1039V do TE1041V) (prije: "izlaze iz obrazovnog sustava"): brojnik se odnosi na osobe u dobi od 18 do 24 godine koje ispunjavaju sljedeća dva uvjeta: prvo, dosegnut najviši stupanj obrazovanja ili obuke je ISCED 0, 1, 2 ili 3c kratko; drugo, nisu dobili nikakvo obrazovanje ili obuku u četiri tjedna prije ankete. Nazivnik se sastoji od ukupnog stanovništva iste dobne skupine, ne isključujući pitanja bez odgovora "dosegnut najviši stupanj obrazovanja ili obuke" i "sudjelovanje u obrazovanju i osposobljavanju". Ova definicija je u skladu s EU-ovom Anketom o radnoj snazi

Podaci do 2013. razvrstani su prema ISCED - u 1997. , a podaci od 2014. prema ISCED 2011 (šifriranje obrazovnih postignuća).

ISCED 2011:

ISCED 0: Rani odgoj i obrazovanje

ISCED 1: Primarno obrazovanje

ISCED 2: Niže sekundarno obrazovanje

ISCED 3: Više sekundarno obrazovanje

ISCED 4: Obrazovanje poslije sekundarnog koje nije tercijarno obrazovanje

ISCED 5: Kratki stručni studij (kojim se stječe manje od 180 ECTS bodova)

ISCED 6: Preddiplomska ili ekvivalentna razina

ISCED 7: Diplomaska ili ekvivalentna razina

ISCED 8: Doktorska ili ekvivalentna razina

Usporedba razina ISCED-a 2011 i ISCED-a 1997 (na jednoj znamenici)

ISCED 2011 (podaci od 2014. nadalje)	ISCED 1997. (podaci do 2013.)
ISCED 01	-
ISCED 02	ISCED 0
ISCED 1	ISCED 1
ISCED 2	ISCED 2
ISCED 3	ISCED 3
ISCED 4	ISCED 4
ISCED 5	
ISCED 6	ISCED 5
ISCED 7	
ISCED 8	ISCED 6

6.5.2. Kvalifikacije obrazovanja (TE2)**Varijable:**

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
TE2025V	Osobe u dobi 25 – 64 godine s razinom ISCED-a 0, 1 ili 2 kao najvišim stupnjem obrazovanja (nije obvezatno)	Opcionalno	Apsolutni broj
TE2028V	Osobe u dobi 25 – 64 godine s razinom ISCED-a 3 ili 4 kao najvišim stupnjem obrazovanja (nije obvezatno)	Opcionalno	Apsolutni broj
TE2031V	Osobe u dobi 25 – 64 godine s razinom ISCED-a 5 ili 6 kao najvišim stupnjem obrazovanja (nije obvezatno)	Opcionalno	Apsolutni broj

Za iscrpne definicije razina ISCED-a pogledajte poglavlje TE1.

Napomena: Svi obrazovni podaci uključeni u TE2 domene temelje se na stanu.

6.6. Okoliš (EN)

6.6.1. Kvaliteta zraka i buka (EN2)

Sve varijable navedene u nastavku prikupljat će se centralno.

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
EN2002V	Broj dana koncentracije ozona (O ₃) koja prelazi 120 µg/m ³	centralno prikupljeni	Apsolutni broj
EN2003V	Broj sati koncentracije dušikova dioksida (NO ₂) koja prelazi 200 µg/m ³	centralno prikupljeni	Apsolutni broj
EN2005V	Broj dana koncentracije lebdećih čestica PM10 koja prelazi 50 µg/m ³	centralno prikupljeni	Apsolutni broj
EN2025V	Akumulirana koncentracija ozona s više od 70 µg/m ³	centralno prikupljeni	µg/m ³
EN2026V	Godišnji prosjek koncentracije NO ₂ (µg/m ³)	centralno prikupljeni	µg/m ³
EN2027V	Godišnji prosjek koncentracije PM10 (µg/m ³)	centralno prikupljeni	µg/m ³
EN2037V	Godišnji prosjek koncentracije PM2.5 (µg/m ³)	centralno prikupljeni	µg/m ³

6.6.2. Voda (EN3)

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
EN3003V	Ukupno korištenje vode	Opcionalno	m ³
EN3010V	Cijena kubičnog metra vode u kućanstvu (u eurima)	Opcionalno	Euro
EN3011V	Udio (tereta) komunalnih otpadnih voda (u ekvivalentima stanovništva)	Opcionalno	Postotak
EN3012V	Stara oznaka: Udio stanovništva priključen na sustav pitke vode Nova oznaka: Stanovništvo priključeno na javni vodovod	Opcionalno	Postotak
EN3013V	Udio stanovništva priključen na kanalizacijski sustav za pročišćivanje	Opcionalno	Postotak

Prema savjetu Eurostatova predmetnog odjela, "koncept stana" promijenjen je u "koncept stanovništva". To je predloženo radi poboljšanja kvalitete podataka i preciznijeg mjerenja broja osoba koje koriste priključke na različite sustave. Brojevi koji prikazuju ljude koji koriste priključke na različite sustave bit će točniji ako se primijeni koncept stanovništva jer se primjena koncepta stana odnosi samo na stanove, a oni mogu biti različitih veličina pa se ne može donijeti zaključak o broju priključaka na različite sustave koje koristi stanovništvo. Drugi razlog za primjenu koncepta stanovništva jest usporedivost s nacionalnim podacima.

Naziv varijable "**ukupna potrošnja vode (kubičnih metara na godinu)** (EN3003V)" trebalo je promijeniti u "ukupno korištenje vode". To je bilo potrebno za usklađivanje naziva u skupovima podataka sa službenim nacionalnim vodnim statistikama. Potonji naziv odnosi se na korištenje vode. Ono se definira kao voda koja se zapravo koristi u kućanstvu, za navodnjavanje ili za industrijsku preradu. To isključuje vraćenu vodu. Korištenje vode dio je "ukupne potrošnje vode" (prijašnji naziv ove varijable), koja obuhvaća vodu koja više nije dostupna za korištenje jer je evaporirala (isparila), bila uključena u proizvodnju i žetvu, konzumirali su je čovjek ili životinje, ispuštena je izravno u more ili je na drugi način uklonjena iz slatkovodnih resursa. Isključuju se gubici vode zbog curenja tijekom transporta vode između točke ili točaka odvajanja i točke ili točaka korištenja. No čini se da su u prijašnjim prikupljanjima podataka prikupljeni točni podaci jer je ukupna potrošnja vode definirana jednako kao i potrošnja korištenja vode i ispuštanja u more.

Sustav za pročišćivanje voda podrazumijeva priključivanje na centralnu kanalizacijsku mrežu osim pojedinačnih septičkih jama.

Cijena kubičnog metra vode iz javnog vodovoda u sektoru kućanstava (EN3010V: U slučaju različitih cijena potrebno je primijeniti središnju tendenciju (aritmetičku sredinu, medijan, mod itd.). Ta cijena obično obuhvaća/uključuje cijenu za pročišćivanje voda¹⁵⁾. Tablica u nastavku daje detaljne informacije o tome kako izračunati varijablu. U slučaju da u gradu postoji stalna mjesečna naknada za vodu, ona bi trebala biti uključena u "sve ostale troškove i poreze". Također treba biti uključen PDV.

	Opskrba vodom 1 m ³ uključujući kanalizaciju
Referentna količina	1
Referentna jedinica	m ³
Usluga	godišnja vodoopskrba vode i odvodnja
Potrošnja	1 m ³ (za vodoopskrbu, kanalizaciju)
Cijena uključuje	osnovnu naknadu, najam mjerača (preporučeno za ovu razinu potrošnje), naknadu za odvodnju i sve ostale troškove poreza

Javna vodoopskrba:

Voda dobivena od gospodarskih jedinica koje se bave prikupljanjem, pročišćivanjem i distribucijom vode (isključujući rad sustava za poljoprivredne svrhe i za obradu otpadnih voda isključivo radi sprečavanja onečišćenja). To odgovara odjeljku 36 Skupljanje, pročišćavanje i opskrba vodom (NACE Rev. 2). Isključene su isporuke vode iz jednoga javnog poduzeća u drugo.

Postotak tereta komunalnih otpadnih voda (u ekvivalentima stanovništva) koja se obrađuje u skladu s primjenjivim standardima (EN3011V): Otpadna voda stvara se iz privatnih kućanstava i gospodarskih djelatnosti. Da bi se omogućilo obavljanje mjerenja, otpadne vode iz industrije i drugih izvora se izražavaju kao "ekvivalent stanovništva"¹⁶⁾ (p.e.). Taj uvjet i ostale definira [Direktiva EZ 91/271/EEC](#), koja se tiče komunalnih otpadnih voda.

15) Definicija se temelji na konceptima i definicijama koje se primjenjuju u **OECD-ovu/Eurostatovu upitniku (JQ) o okolišu**, poglavlje Unutarnje vode (IW). To je Eurostatov glavni alat za prikupljene podatke o vodi i prihvaćeni svjetski standard za vodnu statistiku. Na ostalim važnim prikupljenim podacima vodne statistike poput upitnika koji Statistički odjel Ujedinjenih naroda temelji na njemu, te na daljnjem međunarodnom usklađivanju s drugim organizacijama, kao što su UNEP, FAO i UNECE, trenutno se radi pod okriljem Podskupine vodne statistike Međuresorske radne skupine za statistiku zaštite okoliša (IWG-ENV).

16) Jedan ekvivalent stanovništva (p.e.) znači organsko biorazgradivo opterećenje koje ima petodnevnu biokemijsku potrošnju kisika (BOD5) od 60g kisika na dan.

Obrada otpadnih komunalnih voda

Primarna obrada – najosnovnija razina obrade otpadnih voda.

Sekundarna obrada – obrada koja uključuje biološku obradu sa sekundarnim rješenjem ili drugim procesima kako bi se uklonila organska tvar iz otpadnih voda. Taj je standard primjenjiv na "normalna područja" kao što je definirano Direktivom u svakoj zemlji.

Tercijarna obrada – stroža obrada od sekundarne. Uključuje uklanjanje pojedinih specifičnih tvari kao što su dušik i/ili fosfor, ili nekih drugih specifičnih onečišćivala iz komunalnih otpadnih voda (npr. bakterija dezinfekcijom ultraljubičastim svjetlom). Taj standard primjenjiv je na "osjetljiva područja" u svakoj zemlji. Cijela zemlja može biti označena kao "osjetljivo područje". Direktiva nudi državama članicama različite mogućnosti za standarde tercijarne obrade u osjetljivim područjima. Države članice mogu odlučiti:

- (i) primijeniti tercijarnu obradu za sve aglomeracije (gradove) koji imaju teret onečišćenja od više od 10 000 p.e. (tj. primijeniti članke 5(2-3) Direktive 91/271/EEC) ili
- (ii) prikazati ukupno smanjenje stope od 75% od ukupnog uklanjanja fosfora i ukupnog uklanjanja dušika iz svih pogona za obradu otpadnih voda koje ispuštaju otpadne vode u određenom osjetljivom području (tj. primijeniti članak 5(4) Direktive 91/271/EEC).

Standardni podaci za pročišćivanje otpadnih voda koji se primjenjuju za svako gradsko područje mogu se dobiti od poduzeća za pročišćivanje voda, lokalnih vlasti ili državnih ministarstava okoliša.

6.6.3. Upravljanje otpadom (EN4)

Varijabla:

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
EN4008V	Komunalni otpad (domaći i komercijalni), ukupno – 1000 t	Da	1000 t

Podaci se odnose samo na tok otpada prikupljenoga u sklopu odgovornosti lokalne uprave, uključujući otpad koji su za lokalne vlasti prikupila privatna poduzeća ili regionalna udruženja osnovana za tu svrhu.

Komunalni otpad (EN4008V), prema definiciji iz **OECD-ova/Eurostatova upitnika o otpadu** sadržava poglavlja 20. i 15.1. iz Popisa otpada (LoW). To uključuje otpad iz kućanstva i slične otpade:

- glomazni otpad (npr. bijelu tehniku, stari namještaj, madrace)
- vrtni otpad, lišće, pokošenu travu, ulični otpad, spremnike za smeće i otpad nastao nakon čišćenja tržnice, ako se s njime postupa kao s otpadom.

To uključuje otpade iz ovih izvora:

- iz kućanstava
- od poslovanja i trgovine, iz malih poduzeća, uredskih zgrada i ustanova (iz škola, bolnica, vladinih zgrada)

To također uključuje:

- otpad od odabranih komunalnih usluga, primjerice otpad od održavanja parkova i vrtova, otpad službi gradske čistoće (od čišćenja ulica, sadržaj spremnika za smeće, otpad nastao od čišćenja tržnice), ako se s njime postupa kao s otpadom.

To uključuje otpad iz ovih izvora:

- iz kućanstava (miješani kućanski otpad nastao tradicionalnim prikupljanjem od vrata do vrata)
- otpad nastao odvojenim prikupljanjem za popravak (prikupljanjem od vrata do vrata i/ili dobrovoljnim odlagalištima).

Za svrhu ovog upitnika komunalni otpad odnosi se na tako definiran otpad, koji prikupljaju općine, ili se prikuplja u njihovo ime. Definicija uključuje i otpad iz istih izvora i sličan po naravi i sastavu koji:

- prikuplja ga izravno privatni sektor (poslovne ili privatne neprofitne ustanove), a ne u ime općina (uglavnom odvojeno prikupljanje radi popravka)
- potječe iz ruralnih područja u kojima nema redovite službe za prikupljanje otpada, čak i ako ga je odbacio proizvođač.

Definicija isključuje:

- otpad iz komunalne kanalizacijske mreže i obrade
- otpad s općinskih gradilišta i građevinsku štu.

Poglavlje 20 sadržava količinu otpada koje se prikuplja odvojeno. Međutim, ambalažni otpad izuzet je iz ovog poglavlja i svrstan u poglavlje 15. Nekoliko zemalja organizira svoje podatke na temelju Popisa otpada, koji isključuje ambalažni otpad što ga stvaraju kućanstva iz statističkih podataka o komunalnom otpadu, a nije klasificiran u poglavlju 20 iz Popisa otpada. Te zemlje podcjenjuju komunalni otpad što ga stvaraju kućanstva te njihova nastojanja u recikliranju otpada koja nisu potpuno uzeta u obzir pri izvješćivanju o komunalnom otpadu.

Korisni linkovi:

Centar za gospodarenje otpada Komunalnog otpada:

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/waste/municipal-waste-generation-and-treatment-by-treatmentmethod>

Smjernice za komunalni otpad:

<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/342366/351806/Municipal-waste-statistics-guidance.pdf>

Statistička objašnjenja Članak 'Statistika komunalnog otpada': http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Municipal_waste_statistics

6.6.4. Korištenje zemljišta (EN5)

Sve varijable navedene u nastavku prikupljat će se centralno na temelju podataka Copernicus Urban Atlasa.¹⁷⁾

Varijable:

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
EN5200V	Udio zemljišta (%): Kontinuirano stambeno urbano tkivo	Centralno prikupljeno	Postotak
EN5201V	Udio zemljišta (%): Diskontinuirano stambeno urbano tkivo	Centralno prikupljeno	Postotak
EN5202V	Udio zemljišta (%): Industrijske, komercijalne, javne, vojne i privatne jedinice	Centralno prikupljeno	Postotak
EN5203V	Udio zemljišta (%): Prijevozna infrastruktura	Centralno prikupljeno	Postotak

17) <http://land.copernicus.eu/local/urban-atlas>

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
EN5204V	Udio zemljišta (%): Druge umjetne površine	Centralno prikupljeno	Postotak
EN5205V	Udio zemljišta (%): Zelene gradske površine te sportski i zabavni sadržaji	Centralno prikupljeno	Postotak
EN5206V	Udio zemljišta (%): Poljoprivredne površine	Centralno prikupljeno	Postotak
EN5207V	Udio zemljišta (%): Fizičke površine	Centralno prikupljeno	Postotak

6.7. Putovanje i prijevoz (TT)

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
TT1080V	Troškovi pokaza (za sve vrste javnog prijevoza) za 5 – 10 km u središnjoj zoni	Da	Euro
TT1057V	Broj registriranih osobnih vozila	Opcionalno	Apsolutni broj
TT1003V	Udio putovanja na posao osobnim automobilom	Opcionalno	Postotak
TT1010V	Udio putovanja na posao javnim prijevozom (željeznica, metro, autobus, tramvaj)	Opcionalno	Postotak
TT1006V	Udio putovanja na posao motociklom	Opcionalno	Postotak
TT1007V	Udio putovanja na posao biciklom	Opcionalno	Postotak
TT1008V	Udio putovanja na posao pješice	Opcionalno	Postotak
TT1012V	Udio putovanja na posao automobilom ili motociklom	Opcionalno	Postotak
TT1019V	Prosječno vrijeme putovanja na posao (u minutama)	Opcionalno	Minute
TT1020V	Prosječna udaljenost pri putovanju na posao osobnim automobilom (km)	Opcionalno	Km
TT1064V	Putovanje na posao u grad	Opcionalno	Postotak
TT1065V	Putovanje na posao izvan grada	Opcionalno	Postotak
TT1079V	Duljina biciklističke mreže (namijenjena biciklističkim stazama i trakovima)	Opcionalno	Km
TT1081V	Troškovi vožnje taksijem 5 km do centra danju	Opcionalno	Euro
TT1060V	Broj smrtnih slučajeva u prometnim nesrećama	Da	Apsolutni broj

Registrirani osobni automobili (TT1057V): Osobni automobil koji je registrirala fizička osoba.

Registracije osobnih automobila: Ukupan broj registriranih osobnih automobila (koje su registrirale fizičke osobe, a ne poduzeća ili trgovačka društva, dakle, ne taksija ili unajmljenih automobila koja su registrirala trgovačka društva) na adrese unutar određene granice 1. siječnja referentne godine. To je ukupan broj automobila, a ne samo nove registracije. Potrebno je isključiti automobile koji su registrirani, ali se više ne upotrebljavaju. Ako broj uključuje te automobile, to treba spomenuti u bilješki.

Osobni automobil: definicija "osobnog automobila" treba slijediti definiciju iz Eurostatova "Pojmovnika za statistiku prometa", ali ne uključuje automobile koje su registrirala poduzeća. U tom se kontekstu **osobni automobil definira na sljedeći način:** cestovna motorna vozila, osim mopeda ili motocikla, namijenjena za prijevoz putnika i predviđeni za ne više od devet osoba uključujući vozača. Pojam "osobni automobil" obuhvaća mini-automobile (koji ne trebaju dopuštenje za vožnju), taksije i unajmljene osobne automobile, pod uvjetom da imaju manje od deset mjesta. Ova kategorija može uključivati i kombije.

Putovanje na posao odnosi se na uobičajeni put (od mjesta stanovanja do mjesta rada, uključujući promjenu prijevoznog sredstva) zaposlenih unutar granica bez obzira na njihovo mjesto stanovanja (osobe koje putuju na posao i zaposlene osobe koje stanuju unutar granica).

Prosječno vrijeme: Prosječno vrijeme u minutama potrebno za putovanje između mjesta stanovanja i radnog mjesta (**u jednom smjeru**). Radno mjesto se mora nalaziti unutar zadane granice, dok mjesto stanovanja može biti bilo gdje, pa i izvan granica.

Putovanje na posao unutar grada (TT1064V): Stanovnici područja izvan grada, čija su radna mjesta ili zgrade klijenata unutar gradskog područja. Učenici se ne uključuju ako ne putuju na posao.

Putovanje na posao izvan grada (TT1065V): Stanovnici gradskog područja, čija su radna mjesta ili zgrade klijenata izvan gradskog područja. Učenici se ne uključuju ako ne putuju na posao.

Udio putovanja na posao s obzirom na način prijevoza: Mora se izvijestiti o glavnom obliku tako da svi udjeli oblika prijevoza čine 100%. TT1012V je iznimka.

Javni prijevoz je mreža autobusa, vlakova, tramvaja i sl. koji se pokreću u skladu s planiranim rasporedom i kojim se svatko može koristiti. Pružatelj usluga javnog prijevoza može biti ili gradsko tijelo ili poduzeća u privatnom vlasništvu.

Duljina biciklističke mreže (TT1079V) uključuje i biciklističke staze i trakove namijenjene biciklistima. Biciklistički trakovi dio su kolnika koji je namijenjen biciklistima i koji je odvojen horizontalnom crtom od ostalih vozničkih trakova i parkirališnih površina motornog prometa. Biciklističke staze su samostalne ceste ili dio ceste određen za bicikle i označene kao takve. Biciklistička staza fizički je odvojena od ostalih prometnica i drugih dijelova iste ceste. Korištenje biciklističkih staza ili traka može se dopustiti i mopedima.

Troškovi vožnje taksijem 5 km do centra danju (TT1081V): U većini gradova postoji nekoliko taksislužbi i naknada može ovisiti o vremenu čekanja (zbog prometnih gužvi). Taj bi broj trebalo procijeniti s pomoću centralne tendencije (npr. prosjeka). Mjera centralne tendencije ili središnja vrijednost jest brojčana vrijednost koja reprezentira skupinu rezultata u slučajevima kada rezultati imaju tendenciju grupiranja oko neke vrijednosti.

Troškovi pokaza (sve vrste javnog prijevoza) za 5 – 10 km u središnjoj zoni (TT1080V): u slučaju promjene cijene mora se prikazati ponderirani prosjek. Države u kojima gradovi imaju samo jedan način prijevoza trebaju osigurati stvarnu cijenu za tu uslugu, objašnjavajući to u datoteci s metapodacima. Ako grad ima javni prijevoz, koji je besplatan, vrijednost bi trebala biti 0. Ako grad nema javni prijevoz, nacionalni statistički uredi ne bi trebali bilježiti ovu varijablu jer nije primjenjiva.

Motocikl: Motorno vozilo s dva, tri ili četiri kotača koje ne premašuje 400 kg (900 lb) mase bez tereta. Uključena su sva takva vozila s kapacitetom cilindra od 50 cm³ ili više, kao i oni motocikli s kapacitetom manjim od 50 cm³ koji ne zadovoljavaju definiciju mopeda.

Umrli u prometnim nesrećama (TT1060V): osobe koje su poginule na licu mjesta ili su umrle u roku od 30 dana kao rezultat nesreće. Ako se to dogodi u novoj referentnoj godini, taj broj mora uračunan u prethodnoj godini. Sve države članice trebaju slijediti međunarodni standard od 30 dana, koje je odredio ECMT (Europska konferencija ministara prometa, OECD-ovo tijelo). Za napomenu, kako bi se osigurala geografska usporedivost, poželjan izvor podataka jesu policijski podaci dopunjeni podacima iz bolnice.

6.8. Kultura i rekreacija (CR)

6.8.1. Kultura i rekreacija (CR1)

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
CR1003V	Broj sjedala u kinematografu (ukupni kapacitet)	Opcionalno	Apsolutni broj
CR1005V	Posjećenost kinematografa (po godini)	Opcionalno	Apsolutni broj
CR1007V	Broj posjetitelja muzeja (po godini)	Opcionalno	Apsolutni broj
CR1008V	Broj kazališta	Opcionalno	Apsolutni broj
CR1010V	Broj javnih knjižnica (sve distribucijske točke)	Opcionalno	Apsolutni broj
CR1015V	Broj javnih bazena (unutarnjih i vanjskih, isključuju se plaže)	Opcionalno	Apsolutni broj

Kinematograf (ili **kino**) jest mjesto, obično zgrada, za gledanje filmova. Definira se kao komercijalna djelatnost koja pruža usluge široj javnosti koja posjećuje kino kupujući ulaznicu. Broj sjedala u kinematografu (CR1003V) jest **ukupan broj sjedala** u svim kinematografima. **Posjećenost kinematografa** (CR1005V) odnosi se na ukupan broj prodanih ulaznica, i to za sve filmove prikazane u jednoj godini.

Muzeji mogu biti javni ili privatni. Muzej se definira kao "neprofitna, stalna ustanova u službi društva i njegova razvoja, otvorena za javnost, koja prikuplja, čuva, istražuje, prenosi te izlaže materijalnu i nematerijalnu baštinu čovječanstva i njegove okoline radi obrazovanja, učenja i zadovoljstva" (*Međunarodno vijeće muzeja (ICOM) (2007.)*, članak 3, statuti doneseni na 22. Općoj skupštini u Beču 24. kolovoza 2007.).

Kazališta su javno ili privatno registrirana mjesta (ne ulična kazališta, školska kazališta itd.) Ako su uključeni prostori s više namjena, to se spominje u bilješci (u dodatnom tekstu slobodnog formata). Svrha varijable **broj kazališta** (CR1013V) jest saznati broj lokacija u gradu, a ne pojedinačne dvorane/scene (jedno kazalište može imati glazbenu/opernu scenu, scenu za intimnu dramu itd.).

Broj javnih knjižnica (CR1010V) uključuje sve distribucijske točke, čak i ako postoji nekoliko knjižnica u istoj zgradi. Cilj te varijable jest saznati koje su javno dostupne opće knjižnice, u kojima nije potrebno biti član udruge ili student. Ne uključuju se vrlo specijalizirane knjižnice ili istraživačke knjižnice vezane za određeno područje. Izvor informacije jest INTAMEL Metro = Međunarodna udruga za gradske knjižnice, koja je dio IFLA-e = Međunarodnog saveza knjižničarskih udruga i instituta (www.ifla.org).

Broj javnih bazena (unutarnjih i vanjskih, isključuju se plaže) (CR1015V): javni bazen jest bazen kojim se može koristiti mnogo ljudi ili šira javnost. Isključuju se bazeni kojima se koristi isključivo mala skupina ljudi, na primjer bazeni u teretanama, fitness-centrima i privatnim klubovima; bazeni za opuštanje (jacuzzi i kupelji) u hotelima i salonima za masažu. Javni bazeni često su u sklopu većega rekreacijskog centra ili rekreativnog kompleksa. Takva mjesta često imaju više od jednog bazena. Ipak, trebaju se računati kao jedan javni bazen. Sezonski bazeni uključuju se ako su otvoreni najmanje šest mjeseci u godini.

6.8.2. Turizam (CR2)

Varijable

Šifra	Oznaka	Obvezatno?	Mjerna jedinica
CR2001V	Ukupna noćenja u turističkim smještajnim objektima (uključeno u naknadu)	Da	Apsolutni broj
CR2009V	Broj postelja u turističkim smještajnim objektima (uključeno u naknadu)	Da	Apsolutni broj

Prije su se podaci o statistici turizma temeljili na [Direktivi Vijeća 95/57 EZ od 23. studenoga 1995.](#), koja je nedavno poništena [Uredbom \(EU\) br. 692/2011](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2011. o europskoj statistici turizma i [Komisije o provedbi Uredbe \(EU\) br. 1051/2011](#). Neke od naslova varijabli trebalo je prilagoditi oznaci koja se upotrebljava u službenim nacionalnim i regionalnim statistikama turizma. Stoga su se prilagodile i definicije ako je bilo potrebno.

Turistički smještajni objekti (vidjeti [Uredbu \(EU\) br. 692/2011](#)) znače lokalnu jedinicu prema vrsti djelatnosti (kako je definirano u Prilogu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 696/93 od 15. ožujka 1993. o statističkim jedinicama) koje kao plaćenu uslugu – iako cijena može biti djelomično ili potpuno subvencionirana – nude usluge smještaja za kraći odmor kao što je opisano u skupinama NACE-a Rev 2 55.1. (hoteli i sličan smještaj), 55.2 (odmarališta i slični objekti za kraći odmor) i 55.3. (kampovi i prostori za kampiranje). U kontekstu gradske statistike turistički smještajni objekti odnose se samo na kategorije 55.1 i 55.2. Od referentne 2015. godine statistika gradova obuhvaćat će te tri skupine prema spomenutoj uredbi.

Provedena noć (ili noćenje) svaka je noć koju gost/turist (rezident ili nerezident) stvarno prenoći (prespava ili ostane) u turističkom smještajnom objektu ili u neiznajmljenom smještaju. To može biti bilo poslovno ili rekreativno noćenje. Noćenja se računaju prema zemlji prebivališta gosta i mjesecu. Smještajni objekt trebao bi biti smješten unutar određenih granica. Podaci se trebaju prikupljati u godišnjoj periodici.

Broj postelja određen je prema broju osoba koje mogu prenoćiti u posteljama koje se nalaze u objektu, ne računajući bilo kakve pomoćne ležajeve koji se mogu postaviti na zahtjev gosta. Pojam postelje vrijedi za jednu osobu, pri čemu se bračni krevet računa kao dvije postelje. Za mjerenje smještajnog kapaciteta objekta zadužena je izvještajna jedinica. Podaci se trebaju prikupljati u godišnjoj periodici.

Više informacija o definicijama može se naći u "[Zajedničkoj metodologiji statistike turizma](#)".

7

Kvaliteta podataka

7. Kvaliteta podataka

Kako bi se postigla visoka kvaliteta podataka, postojeći postupci provjere valjanosti analizirani su i prilagođeni najnovijim standardima. Razvijen je potpun skup pravila za provjeru valjanosti. Ta pravila klasificirana su na sljedeći način.

Razina provjere valjanosti 0

Razina provjere valjanosti 0 prethodi prijenosu podataka.

1. Provjerite je li upotrijebljena propisana struktura datoteke da bi se unijeli podaci.
2. Provjerite ima li datoteka dogovoreni format i naziv koji su prihvatljivi za e-Damis.
3. Provjera tipa: To su pravila kojima se postiže da se za svaki pokazatelj ili varijablu unosi točan tip podataka. Postavljanjem tipa podataka kao što je brojka, mogu se upisati samo brojevi, npr. 10, 12, 14. To onemogućuje da netko unese tekst kao što je "deset" ili "dvanaest".
4. Provjera duljine: To su pravila kojima se provjerava da se varijabla unese s potrebnim brojem znakova ili znamenki (upotreba određene mjerne jedinice).
5. Provjera raspona: To su pravila kojima se provjerava ima li varijabla vrijednost unutar dopuštenog raspona. Raspon može biti ograničen na obje strane ili samo na jednoj strani.
6. Provjera postojanja: To su pravila kojima se provjerava postoje li propisane varijable.
7. Provjera dopuštenih znakova: To su pravila kojima se provjerava sadržavaju li podaci za određenu varijablu samo dopuštene znamenke ili znakove.
8. Provjera popisa šifri: To su pravila kojima se provjerava imaju li varijable s povezanim popisima šifri vrijednosti samo među dopuštenim šiframa.

Napomena da se podaci trebaju prenijeti u csv-formatu.

Razina provjere valjanosti 1 (na temelju alata Uredi)

Razina provjere valjanosti 1 sastoji se od provjera unutar jednog skupa podataka.

1. Provjera jedinstvenosti: To su pravila kojima se provjerava da određene varijable ili kombinacije varijabli u skupu podataka nisu dvostruke.
2. Kontrolna provjera: Ovaj tip pravila primjenjuje se na podatke s hijerarhijskom strukturom (npr. ukupno stanovništvo, muškarci i žene). Ona provjerava jesu li vrijednosti agregiranih kategorija u skladu sa zbrojem vrijednosti njihovih komponenata. One bi trebale biti jednake ako su sve komponente prikazane ili veće od zbroja vrijednosti prikazanih komponenata ako neke od njih nedostaju.

3. Kontrolna provjera prostorne razine: Ovaj tip pravila je sličan kontrolnoj provjeri, ali odnosi se na usporedbu geografski agregiranih područja na različitim razinama agregacije.
4. Provjera vremenske serije: Pravila kojima se provjerava pokazuju li varijable pokazuju neobičan razvoj u vremenu.

Razina provjere valjanosti 2 (na temelju alata Uredi)

Razina provjere valjanosti 2 sastoji se od provjera među različitim skupovima podataka.

1. Provjera dosljednosti: To su pravila kojima se provjerava jesu li vrijednosti povezanih varijabli u različitim skupovima podataka dosljedne jedne drugima.
2. Provjera cjelovitosti revidiranih podataka: To su pravila koja u različitim objavama istog skupa podataka uspoređuju vrijednost podataka za isto referentno razdoblje i područje.

8

Ostali podaci

8.1. Dodatni međunarodni izvori o urbanim pitanjima:

Vijeće europskih općina i regija (CEMR)

Europska agencija za okoliš (EEA)

Europska mreža za praćenje prostornog razvoja (ESPON)

Europska udruga za regionalnu znanost (ERSA)

Mreža najvećih europskih gradova (Eurocities)

Kazalo

A		P	
Akumulirana koncentracija ozona.....	43	Posjetitelji muzeja.....	50
B		Postotak putovanja na posao	48
Broj postelja u turističkim smještajnim objektima	51	Posjećenost kinematografa (na godinu)	50
Broj sjedala u kinematografu (ukupno).....	50	Površina zemljišta.....	46
Bruto domaći proizvod.....	34	Prazni konvencionalni stanovi	28
D		Prosječna cijena za kupnju kuće	29
Duljina biciklističke mreže.....	48	Prosječna cijena za kupnju stana	29
E		Prosječna duljina putovanja na posao automobilom (km).....	48
Ekonomski aktivna populacija	34	Prosječni godišnji najam za stanovanje po m ²	29
J		Prometna buka	43
Javni bazeni.....	50	Prosječna površina stambenog prostora (m ² po osobi)	29
Javne knjižnice	50	Prosječni raspoloživi prihod po kućanstvu.....	38
K		Prosječno vrijeme putovanja na posao (min).....	48
Kazališta	50	S	
Koncentracija dušikova dioksida (NO ₂)	43	Smrti	30
Koncentracija ozona (O ₃).....	43	Smrti u cestovnim nesrećama	49
Konvencionalni stanovi.....	28	Stanovi.....	28
Kućanstva.....	28	Stanovništvo priključeno na pitku vodu	43
Kućanstva s niskim intenzitetom rada	36	Studenti u visokom obrazovanju.....	40
M		Stupanj obrazovanja.....	41
Medijan starosti stanovništva	23	T	
Močvara	45	Troškovi vožnje taksijem	48
Mortalitet dojenčadi	30	Troškovi pokaza	48
N		V	
Nasilne smrti.....	32	Voda	43
O		Ž	
Osobe koje rano napuštaju obrazovanje i osposobljavanje.....	41	Živorodeni.....	31

Kratice

CEMR	Vijeće europskih općina i regija
COD	Statistika uzroka smrti
CODED	Eurostatova baza podataka koncepata i definicija
CIRCABC	knjižnica regionalne i urbane statistike Europske komisije
DG REGIO	Opća uprava za regionalnu i urbanu politiku
ECE	Ekonomska komisija za Europu
ECMT	Europska konferencija ministara prometa, OECD-ovo tijelo
eDAMIS	Standardni alat za prijenos podataka i metapodataka u Eurostat
EEA	Europska agencija za okoliš
ERSA	Europska udruga za regionalnu znanost
ESPON	Europska mreža za praćenje prostornog razvoja
ESS	Europski statistički sustav
ESA	Europski sustav računa
ESMS, NRME	Standardizirani formati u kojima se isporučuju podaci, odnosno metapodaci, a koji se temelje na SDMX standardima
ETHOS	Europska tipologija beskućništva i stambene isključenosti
EUROBAROMETER	Serijska istraživanja koja se redovito provode u ime Europske komisije
Eurocities	Mreža najvećih europskih gradova
FEANTSA	Europski savez nacionalnih organizacija koje rade s beskućnicima
ICD	Međunarodna statistička klasifikacija bolesti i srodnih zdravstvenih problema
ICOM	Međunarodno vijeće muzeja
IFLA	Međunarodni savez knjižničarskih udruga i instituta
INTAMEL	Međunarodna udruga za gradske knjižnice
ISCED	Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja
IWG-ENV	Podskupina vodne statistike Međuresorske radne skupine za statistiku zaštite okoliša
LAU	Lokalna administrativna jedinica
LFS	Anketa o radnoj snazi
JQ	OECD-ov/Eurostatov upitnik o okolišu
FAO	Organizacija za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda
FUA	Funkcionalno gradsko područje
NACE	Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici
NSI	Nacionalni statistički institut
NUAC	Nacionalni koordinatori za reviziju gradova
NUTS	Klasifikacija prostornih jedinica za statistiku
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj
SCD	Gradska četvrt
SILC	Statistika dohotka i uvjeta života
URBACT	Europski program razmjene i učenja koji podupire održivi razvoj gradova (dio EU-ove kohezijske politike)
UN	Ujedinjeni narodi
UNECE	Ekonomska komisija Ujedinjenih naroda za Europu
UNEP	Program Ujedinjenih naroda za okoliš
WHO	Svjetska zdravstvena organizacija

KAKO NABAVITI EU PUBLIKACIJE

Besplatne publikacije:

- jedna kopija:
putem EU Bookshop-a (<http://bookshop.europa.eu>);
- više od jedne kopije ili plakati/karte:
od predstavništva Europske unije (http://ec.europa.eu/represent_en.htm);
od izaslanstava u zemljama izvan EU (http://eeas.europa.eu/delegations/index_en.htm);
kontaktiranjem usluge Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_en.htm)
ili pozivom na 00 800 6 7 8 9 10 11 (besplatni telefonski broj s bilo kojeg mjesta u EU) (*).

(* Informacija je besplatna, kao i većina poziva (iako vam neki operateri, telefonske govornice ili hoteli mogu naplatiti).

Publikacije koje se naplaćuju:

- preko EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Metodološki priručnik urbane statistike

Ovaj metodološki priručnik urbane statistike ima za cilj opskrbiti davatelje podataka s potrebnim informacijama kako bi se postigla povezanost i usporedivost prikupljenih podataka, te pružiti podršku korisnicima u razumijevanju i tumačenju značenja podataka u vlastite svrhe.

Središnji dio metodološkog priručnika urbane statistike je Poglavlje "Pojmovnik", gdje su pojedine varijable i indikatori definirani i opisani zajedno s konkretnim primjerima. U Dodatku na "Pojmovnik", navedene su dopunske informacije o kvaliteti podataka i metodologije, kao i objašnjenja o prostornim dimenzijama i sustavu za šifriranje kako bi se osigurao usklađen i usporediv skup podataka.

Za više informacija

<http://ec.europa.eu/eurostat/>